

3 වැනි පරිච්ඡේදය

ආර්ථික සහ සමාජ යටිතල පහසුකම්

3.1 සමස්ත හිරික්සණ

ඉහළ ආර්ථික වර්ධනයක් ළඟාකරගැනීම සඳහා සහ ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය උසස් කිරීම උදෙසා පුළුල් යටිතල පහසුකම් ජාලයක් අවශ්‍ය බැවින් දැඩි මූල්‍ය දුෂ්කරතා හමුවේ වුවද, රජය 2009 දී යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන වැඩසටහන අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කළේය. සමස්ත රටෙහිම ආර්ථික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම, නිෂ්පාදන ධාරිතාව පුළුල් කිරීම, ආර්ථික කාර්යක්ෂමතාවය ඉහළ නැංවීම, එලදායිතාව වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා උපකාරී වන අතර එය ප්‍රාදේශීය විෂමතාවය අවම කිරීමට ද හේතුවේ. නූතන දැනුම මූලික කරගත් ආර්ථිකයක් ගොඩනැංවීම උදෙසා පූර්ව අවශ්‍යතාවක් වන ශක්තිමත් මානව ප්‍රාග්ධනයක් ගොඩනැංවීමෙහි ලා සමාජ යටිතල පහසුකම් අත්‍යවශ්‍ය වේ.

රජයේ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන වැඩසටහන, රටේ මැදිකාලීන ප්‍රතිපත්ති දිශාව යටතේ ආර්ථික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයට අවශ්‍ය පදනම සපයයි. 2009 දී, ආර්ථික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන වැඩසටහන යටතේ ප්‍රධාන වශයෙන් මාර්ග, බලශක්තිය, ජලසම්පාදනය සහ සනීපාරක්ෂාව, වරාය සහ ගුවන් සේවා, ප්‍රවාහනය සහ ග්‍රාමීය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා වැඩි අවධානයක් යොමුකරන ලදී. දක්ෂණ අධිවේගී මාර්ගය, කොළඹ-නුවර අධිවේගී මාර්ගය, කොළඹ පිටත වටරවුම් මාර්ගය, ඉහළ කොත්මලේ ජල විදුලි ව්‍යාපෘතිය, නොරොච්චෝලේ තාප විදුලි බලාගාරය, කොළඹ දකුණු වරාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය

සහ හම්බන්තොට වරාය ව්‍යාපෘතිය වැනි ජාතික මට්ටමේ ව්‍යාපෘති මෙයට අයත් වේ. 2009 වසර තුළ කොළඹ සහ කොළඹට ආසන්න නගරවල ගුවන් පාලම් කිහිපයක් විවෘත කරන ලදී. තුලින ප්‍රාදේශීය ආර්ථික සංවර්ධනයක් උදෙසා 'මග නැගුම' සහ 'ගම නැගුම' වැඩසටහන් අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

දශක තුනකට ආසන්න කාලයක් පුරා පැවති අභ්‍යන්තර ගැටුම් 2009 මැයි මස නිමාවට පත්වීම සහ උතුරු සහ නැගෙනහිර පළාත් රටේ අනෙකුත් ප්‍රදේශ සමඟ ඒකාබද්ධවීමත් සමඟ එම පළාත්වල යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීමට ප්‍රමුඛත්වය ලබා දී ඇත. රුපියල් බිලියන 197 ක ඇස්තමේන්තුගත වියදමක් සහිත නැගෙනහිර නවෝදය වැඩසටහන සහ ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය රුපියල් බිලියන 295 ක් වන උතුරු වසන්තය වැඩසටහන මගින් මහා මාර්ග, පාලම්, දුම්රිය මාර්ග, ප්‍රවාහන සේවා, විදුලි සම්ප්‍රේෂණ රැහැන්, ජල සම්පාදන සහ සනීපාරක්ෂක පහසුකම්, නිවාස පහසුකම් සහ විදුලි සංදේශ සේවා සංවර්ධනය සහ පුනරුත්ථාපනය කිරීම කඩිනම් කර ඇත.

රජය විසින් රටේ ආර්ථික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා ආරම්භ කර ඇති වැඩපිළිවෙළ ප්‍රශංසනීය වන අතර, අපේක්ෂිත ඉහළ ආර්ථික වර්ධනය කරා ගමන් කිරීමේ දී ආර්ථිකමය යටිතල පහසුකම් සම්බන්ධයෙන් පැන නැගී ඇති ගැටලු කඩිනමින් විසඳීමට කටයුතු කිරීම අවශ්‍ය වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ මූලික යටිතල පහසුකම් සපයනු ලබන රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්

බොහොමයක් රාජ්‍ය ඒකාධිකාරයන් ලෙස ක්‍රියාත්මක වන අතර, ඒවායේ මෙහෙයුම් කටයුතු ප්‍රශස්ත මට්ටමට පහළින් පවතී. මෙම ආයතන බොහොමයක් විසින් සපයනු ලබන සේවාවන් අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා පහළින් පවතින අතර, ඒවා වාණිජ්‍යමය ශක්‍යතාවයකින් යුත් ආයතන ලෙස ක්‍රියාත්මක වනවාට වඩා රාජ්‍ය අනුග්‍රහය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන ආයතන බවට පත්වී ඇත. මෙම ආයතනවල කටයුතු අයවැය හා මූල්‍ය අංශය කෙරෙහි අයහපත් බලපෑම් ඇතිකරමින්, රටේ සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාවය කෙරෙහි පීඩනයක් ඇති කරයි. එබැවින්, විදුලිබලය, ධනිජ තෙල්, මිටි ප්‍රවාහනය, ගුවන් ප්‍රවාහනය, තැපැල් සේවා සහ ජල සැපයුම යන අංශ සැලකිය යුතු ලෙස වැඩිදියුණු කිරීමට කටයුතු කළයුතු වේ. මේ සඳහා කළයුතුව ඇත්තේ මෙම ආයතන අඛණ්ඩව රාජ්‍ය අයවැය මත රඳා පවතිනවාට වඩා, මූල්‍යමය වශයෙන් ශක්තිමත් ආයතන බවට පත් කිරීමයි. මේ අනුව, මෙම ආයතන සේවාවන් සැපයීමේ දී ගුණාත්මක සේවා සපයන ආයතන බවට පරිවර්තනය කළ යුතු අතර, පිරිවැය ආවරණය වන අයුරින් සේවාවන් සැපයීම සහ පිරිවැය කාර්යක්ෂම නිෂ්පාදන සහ සේවා සැපයීම් උපක්‍රම ක්‍රියාත්මක කිරීම ද වැදගත් වේ.

උගත් සහ එලදායී ශ්‍රම බලකායක් සහිත සෞඛ්‍ය සම්පන්න සමාජයක් ගොඩනැගීම සඳහා සමාජ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයේ වැදගත්කම අවධාරණය කරමින් රජය 2009 දී සමාජ යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා අඛණ්ඩ පරිශ්‍රමයක් දැරීය. ළදරු මරණ අනුපාතිකය, ආයු අපේක්ෂාව, අධ්‍යාපනය සඳහා යොමුවීම, පිරිසිදු පානීය ජල පහසුකම් ලබාගැනීම, දරිද්‍රතා දර්ශක මෙන්ම ස්ත්‍රී පුරුෂ සමානාත්මතාවය වැනි සමාජ දර්ශක මගින් පෙන්නුම් කරන පරිදි ශ්‍රී ලංකාව ඉහළ මට්ටමක සමාජ සංවර්ධනයක් ළඟාකරගෙන ඇති අතර, සහග්‍ර සංවර්ධන අභිමතාර්ථ (MDGs) ළඟාකරගැනීම සඳහා සුදුසුකම් ලබා ඇත. කෙසේ වුවද, මෙම ජයග්‍රහණ සාධක කිහිපයක් හේතුවෙන් අභියෝගයට ලක් වී ඇති අතර, එම ගැටලු විසඳීම සඳහා අදාළ බලධාරීන්ගේ දැඩි හා කඩිනම් අවධානය යොමු කිරීම අවශ්‍ය වේ. ඩෙංගු වැනි බෝවන රෝග නැවත නැවත මතු වීම, බෝ නොවන රෝග ඉහළ මට්ටමක පැවතීම, මන්දපෝෂණය හා සුක්ෂ්ම පෝෂක ගැටලු සාපේක්ෂව ඉහළ මට්ටමක පැවතීම සහ සෞඛ්‍ය මූල්‍යනය, සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ ජයග්‍රහණ සම්බන්ධයෙන් පවතින ප්‍රධාන ගැටළු වේ. මේ අතර, ශ්‍රමික වෙළෙඳපොළෙහි නැගී එන ඉල්ලුමට සරිලන පරිදි අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ ගුණාත්මකභාවය ඉහළ

නැංවීමේ අරමුණු සහිතව, සාමාන්‍ය සහ උසස් අධ්‍යාපන අංශයන් ගේ වර්ධනයන් කිහිපයක් සිදුවෙමින් පවතින බව පෙනීයාම සතුටුදායක වේ. ඉංග්‍රීසි හා තොරතුරු තාක්ෂණ අධ්‍යාපනය ලබාදෙමින් සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය දියුණු කිරීම සඳහා රජය දැනටමත් සාර්ථක ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇති අතර පාසල් අතර පවතින විෂමතාවය අවම කිරීම සඳහා තවදුරටත් මෙම ක්‍රියාමාර්ග ශක්තිමත් කිරීම අවශ්‍ය වේ. දැනට පවතින විශ්ව විද්‍යාල අධ්‍යාපනයේ ද, ගුණාත්මකභාවය දියුණු කළයුතු වන අතර විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය සඳහා පවතින අවස්ථාවන් වැඩි කිරීම සහ උසස් අධ්‍යාපන අංශය සඳහා පෞද්ගලික අංශයේ සහභාගිත්වය වැඩි කිරීමට පහසුකම් සැලසීම මගින් වඩාත් තරගකාරී පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීම කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කළ යුතුවේ.

ශ්‍රී ලංකාව ආසියාවේ නාවික, ගුවන් ගමන්, වාණිජ්‍යමය, බලශක්ති සහ දැනුමේ කේන්ද්‍රය බවට පත්කර එය කලාපය තුළ ආර්ථිකමය වශයෙන් උපාය මාර්ගික වැදගත්කමක් ඇති රටක් බවට පත්කිරීමේ අරමුණ රජය විසින් ප්‍රකාශයට පත්කර තිබේ. සාමයේ ප්‍රතිඵල උපරිම වශයෙන් භුක්ති විඳීමට සහ සංවර්ධන කටයුතු කඩිනම් කිරීමට දැනට ක්‍රියාත්මක වන සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සැලසුම් කළ පරිදි අවසන් කිරීම ඉතා වැදගත් වේ. යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති කඩිනම් කිරීමටත්, ඒවා මනාව පවත්වාගෙන යාමට හා කළමනාකරණය කිරීමටත්, අයවැය මත වන පීඩනය අඩු කිරීමටත් පෞද්ගලික අංශයේ සහභාගිත්වය ධෛර්යයමත් කිරීම වැදගත් වේ. මේ සඳහා එක් විකල්පයක් වනුයේ

3.1 සංඛ්‍යා සටහන **යටිතල පහසුකම් සඳහා වූ රාජ්‍ය ආයෝජන**

වර්ෂය	ආර්ථික සේවා		සමාජ සේවා		එකතුව	
	රු. බිලියන	ද.දේ.නි.%(අ)	රු. බිලියන	ද.දේ.නි.%(අ)	රු. බිලියන	ද.දේ.නි.%(අ)
2000	54.7	4.4	16.5	1.3	71.1	5.7
2001	54.9	3.9	14.6	1.0	69.5	4.9
2002	51.7	3.4	15.7	1.0	67.4	4.3
2003	58.7	3.2	19.2	1.1	77.9	4.3
2004	61.3	2.9	29.0	1.4	90.3	4.3
2005	77.5	3.2	60.4(ආ)	2.5	137.9	5.6
2006	106.8	3.6	48.4	1.6	155.2	5.3
2007	141.2	3.9	55.0	1.5	196.2	5.5
2008	168.9	3.8	60.2	1.4	229.1	5.2
2009(ඇ)	256.4	5.8	53.9	1.2	310.3	7.0

(අ) 2003 වර්ෂයේ සිට, ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ දත්ත මත පදනම් වේ. මූලාශ්‍රය: මුදල් හා ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යාංශය
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(ආ) සුනාමි ව්‍යසනය ආශ්‍රිත ඉදිකිරීම් සඳහා වූ ප්‍රාග්ධන වියදම් ද ඇතුළත් ය.

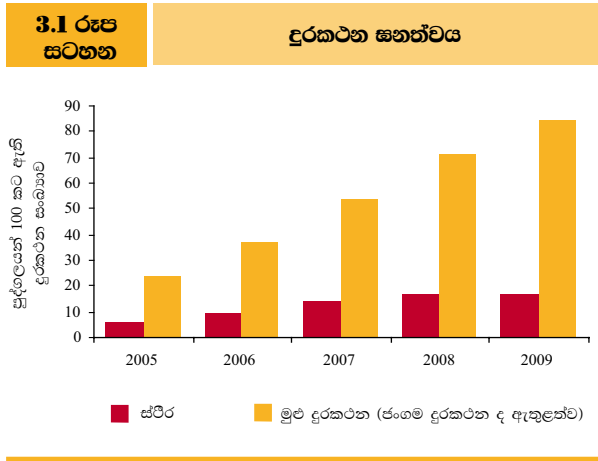
(ඇ) තාවකාලික

හඳුනාගත් යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති සඳහා රාජ්‍ය-පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වය ධෛර්යයමත් කිරීමයි. යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති සඳහා පෞද්ගලික අංශයේ ආයෝජන ආකර්ෂණය කරගැනීමට පෞද්ගලික අංශය සහභාගි කරගත හැකි ව්‍යාපෘති මනාව හඳුනාගැනීම අවශ්‍ය වන අතර යටිතල පහසුකම් සැපයීම සඳහා පෞද්ගලික අංශයට ක්‍රියාකාරීව කටයුතු කළ හැකි හිතකර පසුබිමක් සැකසීම ද අවශ්‍ය වේ.

3.2 ආර්ථික යටිතල පහසුකම් පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති, ආයතනික රාමුව සහ ක්‍රියාකාරිත්වය

පහිලුඩ හුවමාරු සේවා

2009 වර්ෂය තුළදී, විදුලි සංදේශ අංශය සැලකිය යුතු වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. 2008 වර්ෂය සමඟ සැසඳීමේදී 2009 දී මුළු ග්‍රාහක ප්‍රමාණය මිලියන 17.4 ක් දක්වා සියයට 19.6 කින් වර්ධනය වූ අතර, ජංගම දුරකථන සංඛ්‍යාව මිලියන 13.9 ක් දක්වා සියයට 25.9 ක වර්ධනයක් ද, ස්ථාවර දුරකථන සංඛ්‍යාව මිලියන 3.4 ක් දක්වා සියයට 0.5 ක අඩුවීමක් ද වාර්තා කළේය. ආවරණ ජාලය පුළුල් කිරීම සහ ජංගම දුරකථන සේවා සැපයුම්කරුවන් විසින් වැඩිදියුණු කරන ලද සහ එකතු කළ වටිනාකම් සහිත සේවාවන් කර්මාන්තයේ දැඩි තරගකාරිත්වය නිසා සාපේක්ෂව අඩු මිල ගණන් යටතේ හඳුන්වා දීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, පැවති ස්ථාවර දුරකථන සම්බන්ධතා විසන්ධි කර ජංගම දුරකථන සේවාවලට මාරුවීම, වර්ෂය තුළදී මුළු ස්ථාවර දුරකථන සම්බන්ධතාවයන්හි සාණාත්මක වර්ධනයක් වාර්තා කිරීමට හේතු විය. එකතු කළ වටිනාකම් සහිත නව සේවාවන්, තාක්ෂණික දියුණුව හා දුරකථන ගාස්තු සහ සම්බන්ධතා ගාස්තු පහළයාම, ජංගම දුරකථන සම්බන්ධතාවල ඉහළ වර්ධනය සඳහා හේතු විය. අඩු පිරිවැය, ඉතා වේගවත් දත්ත සම්ප්‍රේෂණය සහ පුද්ගලයන්ගේ රුචිකත්වයට ගැලපෙන පරිදි, ජංගම දුරකථනයට සම්බන්ධ විවිධ උපකරණ මනාව කළමනාකරණය කිරීමේ හැකියාව යන ලක්ෂණ වලින් සමන්විත 4 වන පරම්පරාවේ තාක්ෂණය හඳුන්වාදීම ජංගම දුරකථනවල අනාගත වර්ධනය සඳහා බලපානු ඇත. ජංගම දුරකථන සම්බන්ධතා ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු මට්ටමකින් ඉහළයාම, ජංගම දුරකථනවල ව්‍යාප්තිය (ජංගම දුරකථන සම්බන්ධතා ප්‍රමාණය මුළු ජනගහනයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස) 2008 දී සියයට 54.8 සිට 2009 දී සියයට 68.2 ක් දක්වා වර්ධනය වීමට හේතු විය. මෙම වර්ධනයන් සමඟ ජංගම දුරකථන ඇතුළුව දුරකථන සංඛ්‍යාව (පුද්ගලයන් සියයකට ඇති දුරකථන

සංඛ්‍යාව) 2008 දී සියයට 71.9 සිට 2009 දී සියයට 85 ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. 2009 අවසානය වන විට විදුලි සංදේශ අංශය, ස්ථාවර දුරකථන සැපයුම්කරුවන් හතර දෙනෙකුගෙන්, ජංගම දුරකථන සේවා සැපයුම්කරුවන් පස්දෙනෙකුගෙන්, බාහිර පිවිසුම් සේවා සැපයුම්කරුවන් තිස්සතුන් දෙනෙකුගෙන්

3.2 සංඛ්‍යා විදුලි සංදේශ සහ තැපැල් සේවා

ශීර්ෂය	වර්ධන අනුපාතය %			
	2008	2009 (අ)		
1. විදුලි සංදේශ සේවා				
1.1 ස්ථිර දුරකථන සේවා				
රැහැන් සහිත දුරකථන සංඛ්‍යාව ('000)	934	871(අ)	0.2	-6.7
රැහැන් රහිත දුරකථන සංඛ්‍යාව ('000)	2,513	2,560	38.8	1.9
ජංගම දුරකථන ('000)	11,083	13,950	38.8	25.9
දුරකථන ඝනත්වය (ජංගම දුරකථන ද ඇතුළත්ව පුද්ගලයින් 100 කට ඇති දුරකථන සංඛ්‍යාව)	71.9	85.0	34.1	18.3
1.2 අනෙකුත් සේවා				
පොදු දුරකථන කුටි	7,417	7,936	-13.0	7.0
අන්තර් ජාල සහ විද්‍යුත් තැපැල් ග්‍රාහක සංඛ්‍යාව ('000)	234	240	15.8	2.6
2. තැපැල් සේවා				
තැපැල් බෙදීම් කොට්ඨාශ ගණන	6,729	6,729	0.0	0.0
තැපැල් කාර්යාල සංඛ්‍යාව	4,737	4,738	0.0	0.0
රාජ්‍ය අංශය	4,053	4,054	0.0	0.0
පෞද්ගලික අංශය	684	684	0.0	0.0
තැපැල් කාර්යාලයකින් සේවාව ලබන ප්‍රදේශ (ව.කි.මී.)	13.8	13.8	0.0	0.0
තැපැල් කාර්යාලයකින් සේවාව ලබන ජන සංඛ්‍යාව	4,311	4,311	1.4	0.0
එක් පදිංචිකරුවෙකුට ලැබුණු ලිපි සංඛ්‍යාව	21	21	-8.7	0.0

(අ) තාවකාලික මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා විදුලි සංදේශ නියාමන කොමිසම
 (ආ) 2009 දී රැහැන් සහිත සමහර දුරකථන ග්‍රාහකයින් ජංගම දුරකථනවලට මාරුවීම නිසා රැහැන් සහිත ග්‍රාහකයින් සංඛ්‍යාව අඩුවිය. තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව

හා අන්තර්ජාල සේවා සැපයුම් කරුවන් විසින් දෙන කුලිය ගෙන් ද වශයෙන් විවිධ දුරකථන සේවා සපයන්නන්ගෙන් සමන්විත වූ අතර, එය කර්මාන්තය තුළ වඩාත් තරඟකාරී ස්වරූපයක් ඇතිවීමට හේතු විය.

විදුලි සංදේශ කර්මාන්තය සම්බන්ධයෙන් පවතින ඵලදායී නියාමනයන්, රටේ ජාතික තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ (ICT) සංවර්ධන අරමුණු ඉටුකර ගැනීමෙහිලා ප්‍රධාන කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. නියාමනයන් මගින්, සාධාරණ මිල ගණන් තීරණය කිරීම මෙන්ම සියලුම සේවා සපයන්නන්ට සම තත්ත්වයෙන් ක්‍රියාත්මක විය හැකි තරඟකාරීත්වයක් තහවුරු කළ යුතු වේ. එබැවින්, විදුලි සංදේශ කර්මාන්තයේ වේගයෙන් වෙනස්වන නව සංවර්ධනයන් සඳහා ඉඩ සැලසෙන ආකාරයෙන් නියාමන රාමුව ශක්තිමත් කිරීම වැදගත් වේ. එසේ කිරීමේ දී, තාක්ෂණය වෙනස්වීමේ සහ කර්මාන්තයේ අවශ්‍යතාවයන් සඳහා ඉඩ සැලසීමට, බලපත්‍ර නිකුත් කිරීමේ ක්‍රමය සංශෝධනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම වැදගත් වේ. අනුකූලතාවන් නියාමනය සඳහා ඵලදායී අධීක්ෂණ යාන්ත්‍රණයක් නොපැවතීම ද විදුලි සංදේශ කර්මාන්තයේ ඵලදායී නියාමනය සහතික කිරීමේ දී සැලකිය යුතු කරුණකි.

2009 දී තැපැල් සේවාවේ මිශ්‍ර ක්‍රියාකාරීත්වයක් වාර්තා විය. තැපැල් සේවාව, ප්‍රධාන තැපැල් කාර්යාල 643 ක්, උප තැපැල් කාර්යාල 3,411 ක්, නියෝජිත තැපැල් කාර්යාල 463 ක්, ග්‍රාමීය නියෝජිත තැපැල් කාර්යාල 156 ක් හා වතු නියෝජිත තැපැල් කාර්යාල සංඛ්‍යාව 65 ක් ලෙස තැපැල් කාර්යාල 4,738 කින් සමන්විත වේ. එක් තැපැල් කාර්යාලයකින් සේවාව ලබන පුද්ගලයන්ගේ සාමාන්‍ය 2008 දී 4,311 ක් වූ අතර 2009 දී ද එය එලෙසින්ම පැවතුණි. ඇතැම් බැංකු පහසුකම් සැපයීම, රක්ෂණ සේවා සැපයීම හා තැපැල් කාර්යාල හරහා පෙර ගෙවුම් දුරකථන කාඩ්පත් විකිණීම සඳහා තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2007 දී ආරම්භ කරන ලද වැඩසටහන් අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. කෙසේ වුවද, මහජනතාව තවදුරටත් මූලික වශයෙන් තැපැල් සේවාවන් සඳහා තැපැල් කාර්යාල භාවිතා කරයි. එබැවින් තැපැල් කාර්යාල විසින් සපයනු ලබන නව එකතු කළ වටිනාකම් සහිත සේවාවන් පිළිබඳව මහජනතාවගේ දැනුවත්භාවය වැඩි කිරීම අවශ්‍ය වන අතර, තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව සාම්ප්‍රදායික සේවා සපයන්නෙකුට වඩා නව එකතු කළ වටිනාකම් සහිත සේවා සපයන්නෙකු බවට පත් කිරීම වැදගත් වේ.

2009 වසරේදී ද තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව තවදුරටත් මෙහෙයුම් අලාභ වාර්තා කළේය. 2009 දී

තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුවේ මෙහෙයුම් අලාභය රුපියල් මිලියන 2,472 ක් ලෙස ඉහළ මට්ටමක පැවතිණි. 2009 දී තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුවේ ආදායම රුපියල් මිලියන 4,638 ක් දක්වා ආන්තිකව වර්ධනය වූ අතර එහි මෙහෙයුම් වියදම සියයට 5.6 කින් වැඩි විය. තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව රජයේ අයවැය මත යැපීමකින් තොරව ආදායම් උත්පාදනය කළහැකි ව්‍යාපාරික අංශ කෙරෙහි යොමුවීම මගින් ස්වයං මූල්‍යනය මත ක්‍රියාත්මක වන ආයතනයක් බවට පරිවර්තනය කිරීම සඳහා ක්‍රමෝපායයන් සැකසීම අවශ්‍ය වේ.

බලශක්තිය

ලෝක මූල්‍ය අර්බුදය සහ ඉන්පසුව ඇතිවූ ආර්ථික අවපාතය, 2009 දී ලෝක බලශක්ති වෙළෙඳපොළ කෙරෙහි දැඩි බලපෑමක් ඇතිකිරීමට හේතු විය. 2008 ජූලි මාසයේ දී ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළේ තෙල් බැරලයක මිල එහි උපරිමය වූ එ.ජ.ඩොලර් 146 සිට 2008 දෙසැම්බර් මාසය වන විට එ.ජ.ඩොලර් 34 දක්වා අඛණ්ඩව පහළ ගියේය. 2009 දී, තෙල් මිල ගණන්වල ක්‍රමානුකූල ඉහළ යාමක් වාර්තා වූ අතර, දෙසැම්බර් මාසය වන විට තෙල් බැරලයක මිල එ.ජ.ඩොලර් 75 ක් විය. 2008 වසරේ එ.ජ.ඩොලර් 97 ක් වූ තෙල් (බ්‍රෙන්ට්) බැරලයක වාර්ෂික සාමාන්‍ය මිලට සාපේක්ෂව 2009 දී තෙල් (බ්‍රෙන්ට්) බැරලයක වාර්ෂික සාමාන්‍ය මිල එ.ජ.ඩොලර් 62 ක් ලෙස වාර්තා විය. 2008 වසරේ දී එ.ජ.ඩොලර් 97 ක් වැනි ඉහළ අගයක් ගත් ලං.බ.නී.සං. විසින් ආනයනය කරන ලද බොරතෙල් බැරලයක සාමාන්‍ය මිල (මී.ර.ගැ.) එ.ජ.ඩොලර් 64 දක්වා සියයට 34 කින් පහත වැටුණි. 2009 අවසානය වන විට ලෝක වෙළෙඳපොළේ තෙල් මිල ගණන් ක්‍රමයෙන් ඉහළයාම මගින් අනාගත තෙල් මිල කම්පනයන්ට මුහුණ දීම සඳහා පුනර්ජනනීය බලශක්තිය සහ බලශක්ති සංරක්ෂණ ක්‍රම ඇතුළුව විකල්ප බලශක්ති මූලාශ්‍ර හඳුනාගැනීමේ අවශ්‍යතාවය පෙන්නවා දෙයි.

විදුලිබලය

කර්මාන්ත අංශයේ වර්ධනය අඩු වීමත් සමඟ, 2009 දී විදුලිබලය සඳහා ඇති ඉල්ලුම අඩුවිය. 2009 දී සමස්ත විදුලිබල උත්පාදනය ගි.වො.පැය 9,882 ක් දක්වා සියයට 0.2 කින් පහළ ගියේය. වසරේ මුල් මාස කීපය තුළ ජල පෝෂක ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව පැවැති දැඩි නියඟය හේතුවෙන් ජල විදුලිබල උත්පාදනය ගි.වො.පැය 3,884 ක් දක්වා සියයට 5.9 කින් සැලකිය යුතු පරිදි පහළ ගියේය. තාප බලය විශාල වශයෙන් විදුලි බල උත්පාදනය සඳහා

යොදාගැනීමත් සමඟ තාප විදුලි බල උත්පාදනය ගි.වො.පැය 5,975 ක් දක්වා සියයට 3.7 කින් ඉහළ ගියේය. මුළු විදුලි බල උත්පාදනයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2008 දී සියයට 15 ක් වූ පද්ධති අලාභය 2009 දී සියයට 14.6 ක් දක්වා අඩු විය. 2009 වසරේ සමස්ත විදුලිබල උත්පාදනයෙන්, ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය (ලං.වි.ම.) සියයට 55 ක් නිපදවූ අතර, 2008 වසරේ දී එම කොටස සියයට 58 ක් විය. සමස්ත විදුලිබල උත්පාදනයෙන්, පෞද්ගලික බලශක්ති නිපදවන්නන්ගේ දායකත්වය සියයට 44 ක් විය.

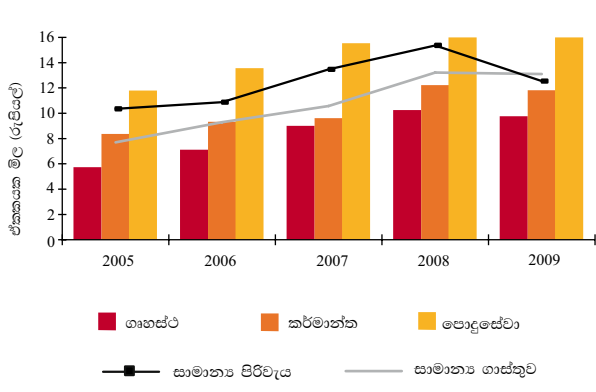
සමස්ත විදුලිබල උත්පාදනයෙන් පද්ධති අලාභය ඉවත් කළ විට ලැබෙන විදුලිබල අලෙවිය, 2009 දී ගි.වො.පැය 8,441 ක් දක්වා සියයට 0.3 කින් ආන්තික ලෙස වැඩි විය. 2008 දී විදුලිබල ගාස්තු ඉහළයාම සහ ආර්ථිකයේ බලශක්ති තීව්‍රතාවය අඩු අංශවල ක්‍රියාකාරීත්වය ඉහළ මට්ටමක පැවතීම හේතුකොටගෙන මෑත වර්ෂවලදී විදුලිබල ඉල්ලුමේ වර්ධනය පහළ වැටී

3.3 සංඛ්‍යා සටහන විදුලිබල අංශයේ ක්‍රියාකාරීත්වය

ශීර්ෂය	වර්ධන අනුපාතය %			
	2008	2009(අ)	2008	2009(අ)
ස්ථාපිත ධාරිතාව (මෙගාවොට්)	2,645	2,683	8.2	1.4
ජල විදුලිබලය	1,345	1,379	1.6	2.5
තාප බලය (ආ)	1,285	1,290	15.2	0.4
සුළං	3	3	0.0	0.0
වෙනත්	12	12	450.0	0.0
ජනනය කළ ඒකක (ගිගාවොට් පැය)	9,901	9,882	0.9	-0.2
ජල විදුලිබලය	4,128	3,884	4.6	-5.9
තාප බලය (ආ)	5,763	5,975	-1.7	3.7
සුළං	3	3	50.0	0.0
වෙනත්	6	20	500.0	233.3
මුළු අලෙවිය (ලං.වි.ම.) (ගිගාවොට් පැය)	8,417	8,441	1.7	0.3
ගෘහස්ථ සහ ආගමික	2,799	2,927	1.0	4.6
කර්මාන්ත	2,678	2,518	1.9	-6.0
පොදු සේවා සහ හෝටල්	1,703	1,768	4.7	3.8
ලං.වි. සමාගම (LECO)	1,130	1,120	-1.2	-0.9
විදි ආලෝක කිරීම	108	108	0.0	0.0
ලං.වි. සමාගමේ විදුලි අලෙවියේ සංයුතිය (ගිගාවොට් පැය)	1,071	1,054	-2.6	-1.5
ගෘහස්ථ සහ ආගමික	480	486	-3.8	1.3
කර්මාන්ත	237	208	-11.2	-12.2
පොදු සේවා සහ හෝටල්	327	332	7.9	1.5
විදි ආලෝක කිරීම	27	28	0.0	3.7
ලං.වි.ම. සමස්ත විදුලිබල පද්ධති පාඩුව (%)	15.0	14.6	-4.3	-2.6
පාරිභෝගිකයන් සංඛ්‍යාව ('000) (ඇ)	4,546	4,726	5.5	4.0
ඉන්, ගෘහස්ථ සහ ආගමික	4,026	4,190	5.6	4.1
කාර්මික	44	46	7.3	4.5
පොදුසේවා හා හෝටල්	473	486	5.1	2.7

(අ) තාවකාලික
 (ආ) පෞද්ගලික අංශයෙන් මිලදීගත් විදුලිබලය ද ඇතුළත් ය.
 (ඇ) සී. ස. ලංකා විදුලි (පුද්ගලික) සමාගමේ පාරිභෝගිකයින් ද ඇතුළත් වර්ෂය අවසානයේදී
 මූලයන්: ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය සීමාසහිත ලංකා විදුලි (පුද්ගලික) සමාගම

3.2 රූප සටහන විදුලිබලය: සාමාන්‍ය මිල සහ පිරිවැය

ඇත. 2009 දී ගෘහස්ථ, පොදු කටයුතු හා හෝටල් යන අංශයන්හි විදුලිබල පරිභෝජනය පිළිවෙලින් සියයට 4.6 කින් හා සියයට 3.8 කින් වර්ධනය වූ අතර, කර්මාන්ත අංශයේ විදුලිබල පරිභෝජනය සියයට 6 කින් පහළ ගියේය.

2009 දී ද ලං.වි.ම.යේ මූල්‍ය තත්ත්වය දුර්වල මට්ටමක පැවැතිණි. 2008 දී රුපියල් බිලියන 33.3 ක් වූ ලං.වි.ම.යේ මෙහෙයුම් අලාභය 2009 දී රුපියල් බිලියන 7.4 ක් විය. අධික පිරිවැයක් සහිත තාප විදුලිබල උත්පාදනය මත වූ දැඩි රැඳියාව, ලං.වි.ම.යේ මූල්‍ය ප්‍රවාහය කෙරෙහි අයහපත් ලෙස බලපෑවේය. 2009 දී මුළු විදුලිබල ඉල්ලුමෙන් සියයට 60 ක් පමණ තාප විදුලිබල උත්පාදනයෙන් සපුරා ගන්නා ලදී. කෙසේ වුවද, ඛනිජ තෙල් මිල ගණන් සාපේක්ෂව පහළ මට්ටමක පැවැතීම සහ දැවතෙල් සහන මිලකට ලබාදීම හේතුවෙන්, ලං.වි.ම.යේ ඉන්ධන සඳහා වූ වියදම රුපියල් බිලියන 25.1 ක් දක්වා සියයට 29.3 කින් පහළ ගියේය. 2009 දී විදුලිබල ඒකකයක් නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා රුපියල් 6.57 ක සාමාන්‍ය පිරිවැයක් දැරීමට ලං.වි.ම. ට සිදු විය. 2009 දී පෞද්ගලික අංශයෙන් විදුලිය ඒකකයක් මිලදී ගැනීමේ දී දැරීමට සිදුවූ සාමාන්‍ය පිරිවැය රුපියල් 13.81 ක් විය. කෙසේ වුවද, ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළෙහි ඛනිජ තෙල් මිල ගණන් සාපේක්ෂව අඩු මට්ටමක පැවැතීම, දැනටමත් දුර්වල මට්ටමක පවතින ලං.වි.ම.යේ මූල්‍ය තත්ත්වය මත ඇති වන පීඩනය අඩු කිරීමට හේතු විය. කෙසේ වුවද, තාප විදුලිබල උත්පාදනය ඉහළ යාම, කර්මාන්ත සහ හෝටල් අංශය සඳහා පනවා තිබූ ඉන්ධන ගැලපුම් ගාස්තුව ඉවත් කිරීම, අඩු ආදායම්ලාභී කුටුම්භ සඳහා තවදුරටත් සහන ලබාදීමේ අරමුණෙන්

විදුලි ගාස්තු ව්‍යුහය වෙනස් කිරීම, ලං.වි.ම. මූල්‍ය තත්ත්වය කෙරෙහි අහිතකර ලෙස බලපෑවේය. ලෝක ආර්ථික පසුබෑම හේතුවෙන් හෝටල් සහ කර්මාන්ත අංශය මුහුණ දුන් අපහසුතා සලකා බලා 2009 ජනවාරි මස සිට රජයේ ආර්ථික දිරි ගැන්වීමේ යෝජනා මාලාව යටතේ ඉන්ධන ගැලපුම් ගාස්තුව ඉවත් කරන ලදී. තවද මසකට විදුලිබල ඒකක 90 කට අඩුවෙන් පරිභෝජනය කරනු ලබන ගෘහ ඒකක සඳහා මසකට රුපියල් 30 ක වට්ටමක් ලබාදෙන ලදී. දැව් තෙල් සඳහා ලබාදුන් සහනාධාරය සහ ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළෙහි ධනිජ තෙල් මිල ගණන් සාපේක්ෂව අඩු මට්ටමක පැවැතීම පෙන්නුම් කරමින්, 2008 දී රුපියල් 15.37 ක් වූ විදුලි ඒකකයක සාමාන්‍ය පිරිවැය 2009 දී රුපියල් 12.55 ක් දක්වා අඩු වී ඇත. කුටුම්භ වෙත ලබාදුන් සහනාධාරය සහ ඉන්ධන ගැලපුම් ගාස්තුව ඉවත් කිරීම හේතුවෙන්, 2008 දී රුපියල් 13.22 ක් වූ විදුලි ඒකකයක සාමාන්‍ය ගාස්තුව 2009 දී රුපියල් 13.11 ක් දක්වා පහත වැටුණි. 2009 දී ලං.වි.ම. විසින් වාණිජ බැංකුවලින් ලබාගන්නා ලද කෙටිකාලීන ණය, ලං.බ.නී.සං.ට සහ පෞද්ගලික අංශයෙන් විදුලිබලය මිලදී ගැනීම වෙනුවෙන් ගෙවිය යුතු හිඟ ගෙවීම් ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 71.6 ක් දක්වා තවදුරටත් ඉහළ ගියේය. 2009 අවසානය වන විට, ලං.වි.ම.යේ දිගුකාලීන සමුච්චිත ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 93.8 ක් විය.

අඛණ්ඩව දුර්වල මට්ටමක පවතින ලං.වි.ම. යේ මූල්‍ය තත්ත්වය, රටේ සාර්ව ආර්ථික කළමනාකරණය මත පීඩනයක් ඇති කරයි. ලං.වි.ම. මගින් ලං.බ.නී.සං.ට ගෙවිය යුතුව පවතින හිඟ ගෙවීම් නිසා ලං.බ.නී.සං.ට බැංකු අංශය මගින් සැලකිය යුතු ණය ප්‍රමාණයක් ලබාගැනීමට සිදුවී තිබේ. ඒ හේතුවෙන් පෞද්ගලික අංශයට බැංකුවලින් ලබාගත හැකි ණය ප්‍රමාණය අඩුවන අතර, එමගින් වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික කෙරෙහි ද බලපෑමක් ඇති කරයි. මෙමගින්, ලං.වි.ම. යේ පවතින මූල්‍ය ප්‍රශ්නය විසඳීම සඳහා කඩිනම් පියවර ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය පිළිබිඹු කරයි. සැලසුම්කර ඇති පරිදි, අඩු පිරිවැය විදුලිබල උත්පාදන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම, තාත්වික හා නම්‍යශීලී මිල කිරීම් ප්‍රතිපත්තියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම, වඩාත් පිරිවැය කාර්යක්ෂම වන ආකාරයෙන් විදුලිය මිලදී ගැනීම සඳහා පෞද්ගලික විදුලිය සපයන්නන් සමඟ එළඹී ඇති විදුලිය මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම් සාකච්ඡා කොට නැවත සකස් කිරීම සහ ඉහළ පිරිවැයක් සහිත තාප විදුලි බලාගාර ස්වභාවික ද්‍රව වායුව වැනි අඩු පිරිවැය සහිත ඉන්ධන මගින් ක්‍රියාත්මක කිරීමට හැකිවන පරිදි

යළි සැකසීමට ඇති හැකියාව සොයාබැලීම යනාදිය ලං.වි.ම.යේ මූල්‍ය තත්ත්වය කෙටිකාලීනව හා මැදි කාලීනව වර්ධනය කිරීම සඳහා අනුගමනය කළ හැකි ක්‍රියාමාර්ග ලෙස සැලකිය හැක.

විදුලිබල අංශය ආර්ථිකයේ ශක්තිමත් හා මූල්‍යමය ශක්තිමත් භාවයකින් යුත් අංශයක් බවට පත්කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. දැනටමත් හඳුනාගෙන ඇති පරිදි ජල විදුලිබල උත්පාදනය, තාප විදුලිබල උත්පාදනය, සම්ප්‍රේෂණය සහ බෙදාහැරීම වැනි මූලික මෙහෙයුම් අංශ සඳහා විශේෂිත ලාභ මධ්‍යස්ථාන/ඒකක හඳුන්වා දීම ලං.වි.ම.යේ ශේෂ පත්‍රය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා උපකාරී වේ. ලාභ මධ්‍යස්ථාන සංකල්පය ඵලදායීතාව ඉහළ නැංවීමට, උපරිම කාර්යක්ෂමතාවය ළඟාකර ගැනීමට සහ නාස්තිය අඩු කරගැනීමට උපකාරී වන අතර එමගින් ලං.වි.ම. යේ ලාභදායීත්වය වැඩිකරගත හැක. ලං.වි.ම.යේ ශේෂ පත්‍රය ශක්තිමත් වීමත් සමඟ ලං.වි.ම.යේ වගකිවයුතුභාවය හා විනිවිදභාවය දියුණු කිරීම සඳහා එහි අයිතිය පුළුල් කිරීමට ලං.වි.ම. යේ කොටස් වලින් කුඩා ප්‍රමාණයක් මහජනතාවට ලබාගැනීමට අවස්ථාව සලසාදීම සඳහා කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළේ ලැයිස්තුගත කිරීම පිළිබඳව අදාළ ආයතනවලට සලකා බැලිය හැක. ඒ සමඟම මූල්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතිය වඩාත් වැඩිදියුණු කිරීම මගින් ලං.වි.ම.යේ මූල්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතිය ශක්තිමත් කළයුතුය. කාලීන දත්ත ලබාගැනීමට ඉඩ සැලසීම මගින් ලං.වි.ම.යේ ව්‍යාපාර තීරණගැනීමේ හැකියාව වැඩි දියුණු කරගත හැකි වනු ඇත.

බලශක්ති අංශයේ තිරසාරත්වය බොහෝ දුරට රඳාපවතිනුයේ, මැදි කාලීනව අඩු පිරිවැය සහිත බලශක්ති උත්පාදනය වෙත යොමුවීම මතය. 2009 දී විදුලිබල ව්‍යාපෘති කිහිපයක් විවිධ අදියරයන්හි ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවතුණි. කෙරවලපිටිය ඒකාබද්ධ චක්‍රීය තාප බලාගාරයේ දෙවන අදියර (මෙ.වො. 100) අන්තභූ බැලීමේ පදනම යටතේ 2010 මාර්තු මාසයේ දී ජාතික විදුලිබල පද්ධතියට එක්කළ අතර, 2010 මැයි මාසයේදී එමගින් මෙ.වො. 300 ක ධාරිතාවක් ස්ථිර ලෙස ජාතික විදුලිබල පද්ධතියට එක් කෙරෙනු ඇත. නොරොච්චෝලේ ගල් අගුරු බලාගාරයේ පළමු අදියර (මෙ.වො. 300) සහ ඉහළ කොත්මලේ ජලවිදුලි බලාගාරයේ (මෙ.වො. 150) ඉදිකිරීම් කටයුතු 2009 දී සිදුකෙරෙමින් පැවතුණි. මෙම බලාගාර 2011 දී ජාතික විදුලිබල පද්ධතියට එක් කිරීමට නියමිතය. ලං.වි.ම. හා ඉන්දියාවේ 'සීමාසහිත නැෂනල් තර්මල්

පවර් කම්පැනි' සමග ඒකාබද්ධව ත්‍රිකුණාමලයේ ඉදිකරන ගල් අගුරු බලාගාරය මගින් තවත් මෙ.වො. 500 ක් විදුලිබල පද්ධතියට එක් කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ. මෙම ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම කඩිනම් කිරීම මගින්, අයහපත් දේශගුණය හා තෙල් මිල කම්පනයන්ට මුහුණදීම සඳහා ආර්ථිකයේ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වර්ධනය කිරීමට උපකාරී වනු ඇත. සැලසුම්කරන ලද අඩු පිරිවැය විදුලිබල උත්පාදන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම ප්‍රමාදවීම මගින් විදුලිබල උත්පාදනය සඳහා ඛනිජ තෙල් ආනයනය වෙනුවෙන් දැරිය යුතු වියදම ඉහළ යන අතර ඒ මගින් රටේ ගෙවුම් ශේෂය මත පීඩනයක් ඇති කළ හැක. මේ අතර පද්ධති අලාභය අඩුකිරීම, ප්‍රමාණවත් පරිදි සම්ප්‍රේෂණ හැකියාවන් සපයා දීම, විදුලි සම්ප්‍රේෂණයේ ගුණාත්මකභාවය හා විශ්වසනීයත්වය වැඩිකිරීම සඳහා විදුලිබල සම්ප්‍රේෂණ පද්ධතිය දියුණු කිරීම අරමුණු කරගනිමින් සම්ප්‍රේෂණ ව්‍යාපෘති කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

ග්‍රාමීය ජනතාවට විදුලිබලය ලබාදීම මගින් බොහෝ සමාජ ආර්ථික වාසි අත්පත් කරගත හැකි බැවින් රජයේ යටිතල පහසුකම් සැපයීමේ වැඩසටහන තුළ ග්‍රාමීය ජනතාවට විදුලිබලය සැපයීමේ ව්‍යාපෘති කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමුකර ඇත. ඒ අනුව, 2009දී ග්‍රාමීය ජනතාවට විදුලිබලය ලබාදීමේ ව්‍යාපෘති කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. 6 වන ග්‍රාමීය විදුලි බලය ලබාදීමේ ව්‍යාපෘතිය සහ ගැටුම්වලට භාජනය වූ ප්‍රදේශවල විදුලිබල පුනරුත්ථාපන ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. උතුරු නැගෙනහිර ප්‍රදේශවල විදුලිබල සම්ප්‍රේෂණය පුනරුත්ථාපන සහ පුළුල් කිරීමේ වැඩකටයුතු මගින් ගැටුම්වලින් විපතට පත් ගෘහ ඒකක 21,000 කට විදුලිය ලබා දී ඇත. තවද 4 වන ග්‍රාමීය විදුලි ව්‍යාපෘතිය සහ 8 වන ග්‍රාමීය විදුලි ව්‍යාපෘති 2009 දී ලං.වි.ම. විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද ප්‍රධාන ව්‍යාපෘති වේ.

2009 අප්‍රේල් මාසයේ දී සංශෝධනය කරන ලද, ශ්‍රී ලංකා විදුලිබල පනත මගින් විදුලිබල අංශය නියාමනය කිරීම සඳහා මහජන උපයෝගිතා කොමිසම වෙත බලය පවරා ඇත. විදුලිබල උත්පාදනය, සම්ප්‍රේෂණය හා බෙදාහැරීම සඳහා ලං.වි.ම.ට බලපත්‍ර 6 ක් ඇතුළුව අයදුම්කරුවන් 50 කට මහජන උපයෝගිතා කොමිසම විසින් බලපත්‍ර නිකුත් කර ඇත. කෙසේ වුවද, නව පනතේ විධිවිධානවලට අනුව කලින් බලපත්‍ර හිමිව තිබූ විශාල වශයෙන් විදුලිබලය සපයනු ලබන පෞද්ගලික විදුලි සැපයුම්කරුවන්ට මෙන්ම විදුලිබලය සුළු වශයෙන් නිපදවන්නන්ට ද බලපත්‍ර ලබාගැනීම සඳහා පනතේ වගන්තීන්ට අනුව සුදුසුකම් නොලැබුණු අතර, ඔවුන්

මේ වන විට වලංගු බලපත්‍ර රහිතව ක්‍රියාත්මක වේ. එබැවින්, මෙම ගැටලුවට පිළියම් වශයෙන් නව පනත සඳහා සංශෝධන කිහිපයක් එක් කිරීමට යෝජනා වී ඇත.

බලශක්ති සංරක්ෂණයේ හා පුනර්ජනනීය බලශක්ති ප්‍රවර්ධනයේ ඇති වැදගත්කම හඳුනාගෙන තිබේ. බලශක්ති බෙදාහැරීමේ දී බලශක්ති සුරක්ෂිතභාවය, විශ්වසනීයත්වය හා පිරිවැය කාර්යක්ෂමතාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීමට බලශක්ති ප්‍රවර්ධන අංශ ප්‍රකාශයට පත්කිරීම, බලශක්ති කාර්යක්ෂම මිනුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම, බලශක්ති සංරක්ෂණ වැඩසටහන් හඳුන්වාදීම සඳහා සුනිත්‍ය බලශක්ති අධිකාරිය වෙත බලය පවරා ඇත. 2015 වන විට සමස්ත විදුලිබල උත්පාදනයෙන් සියයට 10 ක් සාම්ප්‍රදායික නොවන පුනර්ජනනීය බලශක්ති ප්‍රභවයන් හරහා ලබාදීම අරමුණු කරගත් පුනර්ජනනීය බලශක්ති ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන යටතේ, පුනර්ජනනීය බලශක්ති ව්‍යාපෘති සංවර්ධනය සඳහා සහයෝගය ලබාදීම සහ පුනර්ජනනීය බලශක්ති සංවර්ධනය කඩිනම් කිරීම සඳහා සම්පත් වෙන්කිරීම වඩා තර්කාන්විත කිරීම වැනි ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් ආරම්භ කරන ලදී. 2005 දී සියයට 26 ක් වූ සංයුක්ත ප්‍රතිදීප්ත බල්බ (CFL) භාවිතය, 2009 දී සියයට 51 දක්වා ඉහළයාම, විදුලිබලය සඳහා පවතින ජාතික ඉල්ලුමේ උපරිමය මෙ.වො. 300 කින් පමණ පහළ යාමට හේතු විය. මීට අමතරව, නියාමන මැදිහත්වීම්, බලශක්ති කාර්යක්ෂමතාවය දියුණු කිරීමේ වැදගත්කම පිළිබඳව ජාතික වශයෙන් දැනුවත් කිරීම වැනි දිගුකාලීන බලශක්ති කළමනාකරණ වැඩසටහන් සුනිත්‍ය බලශක්ති අධිකාරිය විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. පුනර්ජනනීය බලශක්ති සංවර්ධනය වේගවත් කිරීම සඳහා මෙ.වො. 100 ක ධාරිතාවයකින් යුත් සුළංබල උද්‍යානයක් මන්නාරමේ ද ජීවවායු විදුලිබල උත්පාදන ව්‍යාපෘතියක් නාරාහේන්පිට ද ඉදිකිරීම සඳහා අවශ්‍ය මූලික කටයුතු සිදුකර ඇත.

ඛනිජ තෙල්

බොරතෙල් (බ්‍රෙන්ට්) බැරලයක වාර්ෂික සාමාන්‍ය මිල 2008 දී එ.ජ.ඩොලර් 97 සිට 2009 දී එ.ජ.ඩොලර් 62 දක්වා සැලකිය යුතු මට්ටමකින් අඩු විය. ගෝලීය ආර්ථිකයේ පසුබෑමත් සමග ඛනිජ තෙල් සඳහා පැවැති ජාත්‍යන්තර ඉල්ලුම අඩුවීම, ඛනිජ තෙල් මිල ගණන් පහළයාමට බලපෑ ප්‍රධානතම හේතුව විය. 2009 ජනවාරි මාසයේ දී ඛනිජ තෙල් මිල ගණන් පසුගිය වසර තුනක කාලසීමාව තුළ බොරතෙල්

3
ආර්ථික සහ සමාජ යටිතල පහසුකම්

බැරලයක අවම මිල වූ එ.ජ.ඩොලර් 35 ක් දක්වා පහළ ගිය අතර, ඉන්පසු ක්‍රමයෙන් ඉහළ ගියේය. 2009 වසර තුළ ලං.බ.නි.සං. ආනයනය කළ බොරතෙල් බැරලයක සාමාන්‍ය මිල පසුගිය වසරට වඩා සියයට 34 ක අඩුවීමක් පෙන්නුම් කරමින් එ.ජ.ඩොලර් 64 ක් දක්වා පහත වැටුණි.

ජාත්‍යන්තර තෙල් මිල ගණන් වෙනස්වීමට අනුකූලව දේශීය තෙල් මිල ගණන්, අවස්ථා කීපයකදී සංශෝධනය කරන ලදී. 2009 ප්‍රථම භාගයේ දී ක්‍රමයෙන් ඉහළ ගිය තෙල් මිල ගණන් සමඟ 2009 ජූලි මස 1 වන දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි පෙට්‍රල් (මක්ටෙන් 90), ඩීසල් හා භූමිතෙල් ලීටරයක මිල ගණන් පිළිවෙලින් රුපියල් 130.00, රුපියල් 73.00 හා රුපියල් 51.00 දක්වා ඉහළ ගියේය. තෙල් මිල ගණන් ඉහළයාමේ බලපෑම අවම කිරීම සඳහා පෙට්‍රල් ලීටරයක් මත රුපියල් 16 ක බදු නිදහස් කිරීමක් අදියර දෙකකින් පෙබරවාරි හා ජූනි මාසවලදී ද ඩීසල් ලීටරයක් මත රුපියල් 7 බදු නිදහස් කිරීමත් 2009 ජූනි මාසයේ දී ද ලබාදෙන ලදී. තවද, 2009 දෙසැම්බර් මස 30 වන දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි, පෙට්‍රල් ලීටරයක් මත තවත් රුපියල් 15 ක බදු නිදහස් කිරීමක් ලබාදෙන ලදී. රජය විසින් අඩු ආදායම්ලාභී කණ්ඩායම් ඉලක්ක කරගනිමින්, සමෘද්ධිලාභීන්ට අමතර මූල්‍යාධාර සැපයීම තුළින් භූමිතෙල් සහනාධාරය තවදුරටත් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

2009 දී බනිජ තෙල් නිෂ්පාදනවල පරිභෝජනය ඉහළ ගියේය. පසුගිය වසර හා සසඳන විට 2009 දී, ලං.බ.නි.සං. සහ ලංකා අයි.ඕ.සී. සමාගම මගින් අලෙවි කළ ප්‍රධාන බනිජ තෙල් නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය සියයට 7.1 කින් ඉහළ ගියේය. වසර තුළදී දේශීය වෙළෙඳපොළේ පැවැති සාපේක්ෂ අඩු මිල ගණන් හේතුවෙන්, පෙට්‍රල් අලෙවිය සියයට 7.3 කින් ඉහළ ගියේය. විදුලිබල

උත්පාදනය සඳහා ඉල්ලුම ඉහළයාම මූලික කොටගෙන ඩීසල් අලෙවිය සියයට 6.5 කින් වැඩි විය. මෙම කාලයේදී, භූමිතෙල් අලෙවිය සියයට 0.7 ක ආන්තික අඩුවීමක් වාර්තා කළේය.

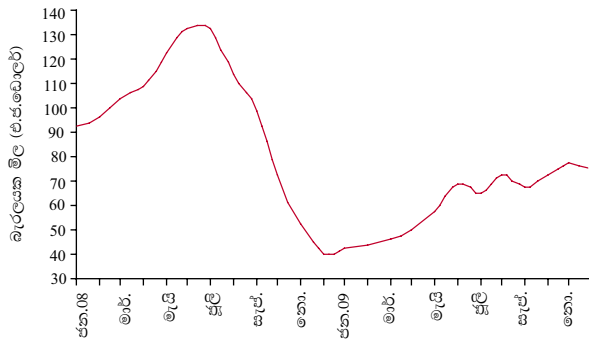
2009 වර්ෂය තුළදී ලං.බ.නි.සං.වේ මූල්‍ය තත්ත්වයෙහි ආන්තික වැඩිදියුණු වීමක් වාර්තා විය. 2008 වසරේ රුපියල් බිලියන 14.7 ක් වූ මෙහෙයුම් අලාභය හා සැසඳීමේ දී 2009 දී මෙහෙයුම් අලාභය රුපියල් බිලියන 12.3 ක් විය. ලං.වි.ම. සඳහා සහන මිලක් යටතේ දැවී තෙල් සැපයීම, 2009 වසරේ දී දෙවන භාගයේ දී ජාත්‍යන්තර තෙල් මිල ගණන් ඉහළයාම පිළිබිඹු කරමින් දේශීය සිල්ලර මිල ගණන් සංශෝධනය නොවීම, 2009 දී ලං.බ.නි.සං. හි වාර්තා වූ මෙහෙයුම් අලාභයට ප්‍රධානතම හේතු විය. ලං.වි.ම. විසින් ගෙවිය යුතු රුපියල් බිලියන 52 ක මුදල ඇතුළුව ඇතැම් ආයතනවලින් ලැබිය යුතු රුපියල් බිලියන 64 ක මුදල් නොලැබී යාම හේතුවෙන් ලං.බ.නි.සං.හි මූල්‍ය තත්ත්වය මත දැඩි පීඩනයක් ඇති විය.

ලං.බ.නි.සං. ආර්ථිකයේ ගතික සහ ශක්තිමත් අංශයක් බවට පත්කිරීම සඳහා ව්‍යුහමය ප්‍රතිසංස්කරණ කීපයක් සිදුකළ යුතුව ඇත. දේශීය වෙළෙඳපොළේ බනිජ තෙල් නිෂ්පාදන මිල කිරීම සඳහා තාත්වික මිල සූත්‍රයක් භාවිතා කරමින් දේශීය බනිජ තෙල් මිල ගණන් සාධාරණ කාලපරතරයන් සහිතව සංශෝධනය කළ යුතුය. ලං.බ.නි.සං.වෙහි මූල්‍යමය ශක්තිමත් භාවය වර්ධනය කිරීම සඳහා විශේෂිත ලාභ මධ්‍යස්ථාන සංකල්පය ක්‍රියාත්මක කිරීම හඳුන්වා දිය හැක. බනිජ තෙල් පිරිපහදු, කෘෂි රසායනික ද්‍රව්‍ය සැපයීම, ගුවන් යානා සඳහා ඉන්ධන සැපයීම වැනි ප්‍රධාන කාර්යයන් ආවරණය කරමින් ලාභ මධ්‍යස්ථාන ක්‍රියාත්මක කළ හැක. මෙහෙයුම් කටයුතුවල වගකිවයුතු භාවය සහ විනිවිදභාවය වර්ධනය කිරීමේ අරමුණ ඇතිව එම ආයතන කොළඹ කොටස් හුවමාරුවේ ලැයිස්තුගත කිරීම හරහා අයිතිය පුළුල් කිරීමට ආයතනයේ කොටස්වලින් කුඩා ප්‍රමාණයක් මහජනතාවට ලබාදීම මගින් මෙම ව්‍යාපාර ඒකක විවිධාංගීකරණය කළ හැකිය.

බනිජ තෙල් ගවේෂණය

මන්නාරම් ද්‍රෝණියේ බනිජ තෙල් ගවේෂණ කටයුතුවල ප්‍රගතියක් දැකිය හැක. 2007 දී බනිජ තෙල් හා බනිජ තෙල් සම්පත් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය ශ්‍රී ලංකාවේ බනිජ තෙල් ගවේෂණය සඳහා බලපත්‍ර නිකුත් කිරීමේ පළමු වටය පවත්වන ලද අතර එහිදී මෙම ද්‍රෝණියේ දෙවන ගවේෂණ කට්ටියට අදාළ ටෙන්ඩරය සීමාසහිත කෙයාන් ඉන්දියා සමාගම වෙත පිරිනමන ලදී.

3.3 රූප සටහන ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළේ බොර තෙල් (බ්‍රෙන්ට්) මිල (මාසික සාමාන්‍යය) 2008/2009

3.4 සංඛ්‍යා සටහන **බැහැර තෙල් අංශයේ ක්‍රියාකාරිත්වය**

ශීර්ෂය	2008	2009(අ)	වර්ධන අනුපාතය %	
			2008	2009(අ)
ආනයනය කළ ප්‍රමාණය (මෙ.ටො. '000)				
බොරතෙල්	1,853	2,066	-4.4	11.5
පිරිපහදු නිෂ්පාදිත (ආ)	2,103	2,098	-5.1	-0.2
එල්.පී. ගැස්	144	146	-7.7	1.4
දේශීය එල්. පී. ගැස් නිෂ්පාදනය (මෙ.ටො.'000)	16	25	4.5	56.2
ආනයන වටිනාකම (මි. ගැ.)				
බොරතෙල් (රු. මිලියන)	143,159	111,715	26.0	-21.9
(එ.ජ.ඩො. මිලියන)	1,323	973	29.1	-26.5
පිරිපහදු නිෂ්පාදිත (රු. මිලියන)	200,757	126,148	33.5	-37.2
(එ.ජ.ඩො. මිලියන)	1,851	1,093	36.3	-41.0
එල්. පී. ගැස් (රු. මිලියන)	15,378	12,153	27.8	-20.9
(එ.ජ.ඩො. මිලියන)	142	106	27.9	-25.4
බොරතෙල් බැරලයක සාමාන්‍ය මිල (මි.ගැ.)				
(රු./බැරල්)	10,494	7,343	29.3	-30.0
(එ.ජ.ඩො./බැරල්)	97.01	63.93	34.7	-34.1
අපනයන ප්‍රමාණය (මෙ.ටො. '000)				
අපනයන වටිනාකම (රු. මිලියන)	27,551	15,484	47.4	-43.8
(එ.ජ.ඩො. මිලියන)	255	135	50.9	-47.1
දේශීය අලෙවිය (මෙ. ටො. 000)				
ඉන්, පෙට්‍රල් (ඔක්ටේන් 90)	490	526	0.6	7.3
පෙට්‍රල් (ඔක්ටේන් 95)	29	22	-6.5	-24.1
සුදු ඩීසල්	1,606	1,710	-8.3	6.5
සුපිරි ඩීසල්	9	9	-35.7	0.0
භූමිතෙල්	151	150	-10.1	-0.7
දැව් තෙල්	999	1,199	1.3	20.0
ගුවන්යානා ඉන්ධන	189	141	-5.0	-25.4
නැප්තා	142	111	46.4	-21.8
එල්. පී. ගැස්	174	195	-11.7	12.1
දේශීය මිල (වර්ෂය අවසානයේ දී) (රු./ලීටර)				
පෙට්‍රල් (ඔක්ටේන් 90)	120.00	115.00	2.6	-4.2
පෙට්‍රල් (ඔක්ටේන් 95)	133.00	133.00	10.8	0.0
සුදු ඩීසල්	70.00	73.00	-6.7	4.3
සුපිරි ඩීසල්	85.30	88.30	6.2	3.5
භූමිතෙල්	50.00	51.00	-26.5	2.0
දැව් තෙල්				
තත්පර 500	54.30	54.30	0.0	0.0
තත්පර 800	33.90	34.90	-37.1	2.9
තත්පර 1,000	52.70	52.70	0.0	0.0
තත්පර 1,500	31.70	32.70	-38.7	3.2
තත්පර 3,500	25.00	26.00	-46.4	4.0
එල්. පී. ගැස් (රු./කි.ග්‍රෑම්)				
ෂෙල් ගැස්	142.80	124.00	35.9	-13.2
ලාංස් ගැස්	109.60	119.84	12.9	9.3

(අ) තාවකාලික මූලාශ්‍රයන්: ලංකා බැහැර තෙල් නීතිගත සංස්ථාව
 (ආ) ලංකා බැහැර තෙල් නීතිගත ලංකා අයි.සී.සී. සමාගම සංස්ථාව, ලංකා අයි.සී.සී. සමාගම මෙරායන් සර්විසස් සමාගම සහ ලංකා මෙරායන් සර්විසස් සීමාසහිත ෂෙල් ගැස් ලංකා සමාගම සමාගම විසින් කරන ලද ආනයන ලාංස් ගැස් (පෞද්ගලික) සමාගම ශ්‍රී ලංකා රේගුව

ශ්‍රී ලංකා රජය, සීමාසහිත කෙයාන් ඉන්දියා සමාගමේ උප සමාගමක් වන සීමාසහිත කෙයාන් ලංකා සමාගම සමඟ 2008 ජූලි මස 07 දින බැහැර තෙල් සම්පත් ගිවිසුමකට එළඹුණි. අනතුරුව කෙයාන් ලංකා සමාගම වර්ග කි.මී 1,450 ක ක්‍රිමාන සයිසමික් දත්ත රැස්කිරීම ආරම්භ කළ අතර, එය 2010 ප්‍රථම කාර්තුව අවසන් වන විට නිමකිරීමට නියමිතය. තවද, මෙම සමාගම විසින් 2011 මුල් භාගයේ දී ගවේෂණ ලිංකැණිම සඳහා සහ අනෙකුත් අවශ්‍ය භාණ්ඩ හා සේවාවන් සපයා ගැනීම සඳහා ටෙන්ඩර් කැඳවනු ලැබීය.

බැහැර තෙල් සම්පත් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය දෙවන ගවේෂණ බලපත්‍ර වටයද නුදුරු අනාගතයේ දී පැවැත්වීමට අපේක්ෂා කර සිටී. එහිදී මන්නාරම් ද්‍රෝණියට අමතරව බැහැර තෙල් හමුවීමේ වැඩි නැඹුරුවක් සහිත කාවේරි ද්‍රෝණිය සහ දකුණු සමුද්‍රය න ද්‍රෝණිනිති ගවේෂණ කට්ටිද ඇවර කරනු ඇත.

ප්‍රවාහනය

2009 වසරේදී ප්‍රවාහන අංශය සැලකිය යුතු වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. විශේෂයෙන්ම මාර්ග සංවර්ධනයේ සහ මාර්ගස්ථ මගී ප්‍රවාහනයේ වැඩි දියුණුවක් පෙන්නුම් කළ අතර, ගුවන් ප්‍රවාහනයේ සහ වරාය සේවාවන්හි මන්දගාමී ක්‍රියාකාරිත්වයක් දක්නට ලැබුණි. අධිවේගී මාර්ග හා ගුවන් පාලම් ඉදිකිරීම, උතුරු හා නැගෙනහිර පළාතේ මාර්ගවලට විශේෂ අවධානය යොමු කරමින් පවතින මාර්ග පුනරුත්ථාපනය කිරීම සහ මග නැගුම වැඩසටහන යටතේ, ග්‍රාමීය මාර්ග ඉදිකිරීමේ කටයුතු 2009 දී ක්‍රියාත්මක විය. ඒ 9 මාර්ගය යළි විවෘත කිරීමත් සමඟම මාර්ගස්ථ ප්‍රවාහන කටයුතුවල ඇති වූ වර්ධනය හේතුවෙන් මගී ප්‍රවාහනයේ සැලකිය යුතු පුළුල් වීමක් සිදු විය. මෙම ප්‍රවාහන ඉල්ලුම සපුරාලීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලය (ශ්‍රී ලං.ග.ම.) සහ ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය සේවය (ශ්‍රී ලං.දු.සේ) කිහිප ආකාරයකින්ම අවශ්‍ය මූලික ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇත.

මාර්ගස්ථ ප්‍රවාහනය

මාර්ග සංවර්ධනය

කලාපයේ අනෙකුත් රටවල් හා සංසන්දනය කිරීමේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ මාර්ග පද්ධතියේ ආවරණය 2009 දී වර්ග කිලෝමීටරයකට කිලෝමීටර් 1.6 ක් වැනි ඉහළ මට්ටමක පවතී. 2009 අවසානය වන විට

කිලෝමීටර් 11,919 ක ඒ ශ්‍රේණියේ හා බී ශ්‍රේණියේ මාර්ගවලින් සමන්විත පුළුල් මාර්ග පද්ධතියක් සහ පාලම් 4,200 ක් මහාමාර්ග පද්ධතිය සතු විය. 2009 දී මාර්ග හා පාලම් වෙනුවෙන් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් දරන ලද මුළු වියදම රුපියල් මිලියන 78,186 ක් දක්වා සියයට 47.6 කින් ඉහළ ගියේය. මාර්ග සංවර්ධනය සඳහා වූ රජයේ ප්‍රතිපත්තිය ප්‍රධාන වශයෙන් ඒකාබද්ධ මාර්ග ජාලයක් මගින් සම්බන්ධ කෙරෙන ජාතික මාර්ග පද්ධතියක් ඉදිකිරීම, පවතින මාර්ග ජාලයේ කළමනාකරණය වැඩි දියුණු කිරීම සහ නව මාර්ග සඳහා ආයෝජනය කිරීමට පෞද්ගලික අංශයේ සහභාගිත්වය වැඩි කිරීම යනාදිය සඳහා යොමු විය.

2009 දී රජය ප්‍රධාන මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘති අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කළේය. දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ග ව්‍යාපෘතියේ ඉදිකිරීම් කටයුතු 2011 දී නිම කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ. මෙම ව්‍යාපෘතිය සම්පූර්ණ කිරීමත් සමඟ ප්‍රවාහන පහසුකම් දියුණු කිරීම, දකුණු පළාතේ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් පුළුල් කිරීම සහ දරිද්‍රතාව අඩු කිරීම අපේක්ෂා කෙරේ. අතුරු මාරුවීම් 11 කින් සමන්විත දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය ලංකාවේ ඇති ප්‍රථම ප්‍රවේගවීම පාලනය කෙරෙන අධිවේගී මාර්ගය වේ. කිලෝමීටර් 131 කින් යුතු මෙම අධිවේගී මාර්ගයේ ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය රුපියල් බිලියන 59.5 කි. 2009 අවසානය වන විට ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රථම හා දෙවන අදියරයන්හි සියයට 60 ක් ද, තුන්වන අදියරෙහි සියයට 92 ක් ද නිමකර තිබුණි. 2009 අවසානය වන විට කිලෝමීටර් 26 ක මංකිරු හතරකින් යුත් කොළඹ, කටුනායක අධිවේගී මාර්ග ව්‍යාපෘතියේ ද්විත්ව ප්‍රවාහන මාර්ග පහසුකම ඉදිකිරීමේ කටයුතු ආරම්භ කළ අතර, එහි ඉඩම් අත්පත් කරගැනීමේ හා යළි පදිංචි කිරීමේ වැඩකටයුතු 2009 අවසානය වන විට අවසන් අදියරේ පැවතුණි. ප්‍රධාන මාර්ග සම්බන්ධ කෙරෙමින් කොළඹ නගරය වටා ඉදිකෙරෙන පිටත වටරවුම් මාර්ගය ඉදිකිරීමේ කටයුතු අරඹා ඇත. කොළඹ පිටත වටරවුම් මාර්ගයේ ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය රුපියල් බිලියන 82.6 ක් වන අතර, මේ වන විට සවිස්තරාත්මක නිර්මාණ අධ්‍යයනයෙහි සියයට 60 ක් පමණ සිදුකර ඇත. මේ අතර, කොළඹ මහනුවර විකල්ප මාර්ගයෙහි පළමු අදියරේ මූලික වැඩකටයුතු 2009 දී අවසන් කර ඇත.

වාහන තදබදය අඩුකිරීම සඳහා, තෝරාගත් ප්‍රදේශවල ගුවන් පාලම් ඉදිකිරීමේ කටයුතු රජය විසින් අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. 2009 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී දෙහිවල ගුවන් පාලම විවෘත කරන ලද අතර,

ඔරුගොඩවත්ත ගුවන් පාලම 2009 දෙසැම්බර් මාසයේ දී විවෘත කරන ලදී. එමෙන්ම ගම්පහ සහ පන්තිපිටිය ගුවන් පාලම්වල ඉදිකිරීම් කටයුතු ද නිමකරන ලදී. වේයන්ගොඩ, කොහුවල, කිරුලපන සහ බොරැල්ල කනත්ත මංසන්ධිය ආශ්‍රිතව තවත් ගුවන් පාලම් හතරක් ඉදිකිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ. ත්‍රිකුණාමලය හා කින්නියා සම්බන්ධ කරන මීටර් 396 ක දිගින් යුත් ලංකාවේ දිගම පාලම වන කින්නියා පාලම ප්‍රවාහන කටයුතු සඳහා 2009 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී විවෘත කරන ලදී.

2009 ජූනි මාසයේ දී ඒ 9 මාර්ගය සාමාන්‍ය ජනතාව සඳහා යළි විවෘත කිරීමත් සමඟම ඊට පෙර ගුවනින් හා මුහුදෙන් යාපනයට සිදුකරන ලද මගී හා භාණ්ඩ ප්‍රවාහනයේ සැලකිය යුතු අඩුවීමක් සිදුවිය. කොළඹ, මහනුවර, මඩකලපුව හා ත්‍රිකුණාමලය යන නගර යාපනය නගරය හා සම්බන්ධ කරමින් දෛනික බස් සේවාවක් ආරම්භ විය. උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත්වල ජාතික මාර්ග ප්‍රතිසංස්කරණය රුපියල් බිලියන 123 ක පිරිවැයක් දරමින් මේ වන විටත් ආරම්භ කර ඇත. උතුරු වසන්තය සහ නැගෙනහිර නවෝදය වැඩසටහන් යටතේ, ත්‍රිකුණාමල ඒකාබද්ධ යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘතිය යටතේ කිලෝමීටර් 1,174 ක මාර්ග ප්‍රතිසංස්කරණය කෙරෙනු ඇත.

මගී ප්‍රවාහනය

මගී ප්‍රවාහනය සම්බන්ධ මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්වල ගුණාත්මකභාවය සහ කාර්යක්ෂමතාවය අඩු මට්ටමක පැවැතියද, 2009 දී මගී ප්‍රවාහනයේ මධ්‍යස්ථ වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. සමස්ත මගී ප්‍රවාහනයෙන් දළ වශයෙන් සියයට 73 ක් පමණ වන දුම්රිය හා බස් මගීන්ගෙන් සමන්විත මහජන මගී ප්‍රවාහන සේවය, පොදු ජනතාව සඳහා පවතින මූලික ප්‍රවාහන මාධ්‍යය වේ. මෙයින් බස් රථ ප්‍රවාහනය සියයට 68 ක් වන අතර, එය රජයට අයත් බස් රථ සියයට 23 කින් හා පෞද්ගලික අංශය මගින් ක්‍රියාත්මක වන බස් රථ සියයට 45 කින් සමන්විත වේ. මුළු භාණ්ඩ ප්‍රවාහනයෙන් සියයට 99 කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් මාර්ග ප්‍රවාහනය හරහා සිදුකරයි. උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත්, රටේ සෙසු ප්‍රදේශ සමඟ ඒකාබද්ධ වීමත් සමඟම, භාණ්ඩ හා මගී ප්‍රවාහනය සඳහා වැඩි ඉල්ලුමක් ජනිත වනු ඇත. මෙම නැගී එන ඉල්ලුම සපුරාලීම සඳහා කාර්යක්ෂම ලෙස සකසන ලද ආයතනික සැලසුමක් අවශ්‍ය වේ. එබැවින්, රාජ්‍ය අයවැය මත පීඩනයක් ඇති නොකර රජයට අයත් මගී ප්‍රවාහන ආයතන කාර්යක්ෂමතාවයකින් යුතු ආයතන ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ශක්තිමත් ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම අවශ්‍ය වේ.

3.5 සංඛ්‍යා සටහන	ගමනාගමන අංශයේ මූලික ලක්ෂණ			
	වර්ෂය	වර්ධන අනුපාතය %		
		2008	2009(අ)	
1. මෝටර් රථ නව ලියාපදිංචි කිරීම (සංඛ්‍යාව)				
බස් රථ	265,199	204,075	-11.0	-23.0
පෞද්ගලික මෝටර් රථ	1,180	739	-55.3	-37.4
ත්‍රී රෝද රථ	20,237	5,762	-10.5	-71.5
ද්විත්ව කාර්ය වාහන	44,804	37,364	4.0	-16.6
යතුරු පැදි	2,856	1,280	-45.0	-55.2
භාණ්ඩ ප්‍රවාහන වාහන	155,952	135,421	-14.6	-13.2
ඉඩම් වාහන	14,038	8,225	-23.7	-41.4
	26,132	15,284	11.3	-41.5
2. ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය සේවය				
ධාවන කිලෝමීටර් ('000)	8,971	8,790(ආ)	-6.2	-2.0
මගී කිලෝමීටර් (රු. මිලියන)	4,669	4,568(ආ)	-2.1	-2.2
භාණ්ඩ ධාවන කිලෝමීටර් (රු. මිලියන)	121	118(ආ)	-9.4	-2.2
මුළු ආදායම (රු. මිලියන)	3,671	4,020	22.4	9.5
මෙහෙයුම් වියදම (රු. මිලියන)	8,225	8,788	12.7	6.8
මෙහෙයුම් අලාභය (රු. මිලියන)	4,553	4,768	5.9	4.7
3. ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලය				
ධාවන කිලෝමීටර් (රු. මිලියන)	313	333(ආ)	2.5	6.6
මගී කිලෝමීටර් (රු. මිලියන)	15,080	15,131(ආ)	2.6	0.3
මුළු ආදායම (රු. මිලියන)	14,361	17,022(ආ)	23.8	18.5
මෙහෙයුම් වියදම (රු. මිලියන)	20,622	22,205(ආ)	21.3	7.7
මෙහෙයුම් අලාභය (රු. මිලියන)	6,261	5,183(ආ)	5.3	-17.2
4. ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සේවය				
පියාසර කරන ලද පැය ගණන	67,796	54,228	-2.0	-20.0
මගී කිලෝමීටර් ප්‍රමාණය (රු. මිලියන)	9,169	7,851	-6.8	-14.4
මගීන් පැටවීමේ අනුපාතය (%)	74	76	-5.9	2.3
බර පැටවීමේ අනුපාතය (%)	59	58	-2.0	-1.3
භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය (මෙ. ටො.'000)	87	69	-11.2	-20.7
සේවා නියුක්තිය (සංඛ්‍යාව)	4,874	4,664	-6.5	-4.3

(අ) තාවකාලික මූලාශ්‍රයන්: මෝටර් රථ ප්‍රවාහන දෙපාර්තමේන්තුව
 (ආ) අස්තමේන්තු ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය සේවය
 ජාතික ගමනාගමන කොමිෂන් සභාව
 ශ්‍රී ලංකා සිවිල් ගුවන් සේවා අධිකාරිය
 ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සේවය

මාර්ගස්ථ මගී ප්‍රවාහනය

2009 දී මාර්ගස්ථ මගී ප්‍රවාහන අංශය තවදුරටත් වර්ධනය විය. 2009 දී ශ්‍රී ලං.ග.ම. මගීන් සාමාන්‍යයෙන් දිනකට ධාවනය කරන බස් රථ සංඛ්‍යාව 4,481 ක් දක්වා සියයට 7.7 කින් වර්ධනය විය. ශ්‍රී ලං.ග.ම.යේ මුළු ධාවන කිලෝමීටර් ප්‍රමාණය සහ මගී කිලෝමීටර් ප්‍රමාණය පිළිවෙලින් සියයට 6.6 කින් හා සියයට 0.3 කින් වර්ධනය විය. 2009 අගවන විට පැවැති බස් රථ 90 ක් අලුත්වැඩියා කළ අතර, නව බස් රථ 199 ක් බස් රථ ඇණියට එක් කෙරිණි. කෙසේ වුවද, බස් රථ නව ලියාපදිංචි කිරීම් සංඛ්‍යාව, 739 ක් දක්වා සියයට 37.4 කින් සැලකිය යුතු පරිදි පහළ ගියේය.

රාජ්‍ය බස් සේවාවේ කාර්යක්ෂමතාව වර්ධනය කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් ගෙන තිබේ. ප්‍රාදේශීය බස් ඩිපෝවල ක්‍රියාකාරිත්වය අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා ප්‍රධාන කාර්යාලයට සෘජුවම සම්බන්ධ විය හැකි නව තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධතියක් ස්ථාපිත කරන ලදී. 2009 දී ශ්‍රී ලං.ග.ම.ට අයත් ඩිපෝ 15 ක් ඔවුන්ගේ මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම් සම්බන්ධයෙන් අලාභ නොලබන මට්ටමක් අත්පත් කරගෙන ඇත. සේවාවලාභීන් සඳහා නව දිරිගැන්වීම් වැඩසටහනක් හඳුන්වාදීම, මානව සම්පත් වැඩිදියුණු කිරීම, කළමනාකරණ වෙනස්කම් හඳුන්වාදීම සහ ඇතැම් අලාභ ලබන මාර්ගවල ගමන් කළ බස් රථ ලාභ ලැබිය හැකි මාර්ගවල ගමනාගමනය සඳහා යෙදවීම, ශ්‍රී ලං.ග.ම.යේ ක්‍රියාකාරිත්වය කාර්යක්ෂම කිරීමට හේතු විය. ශ්‍රී ලං.ග.ම.යේ මූල්‍ය තත්ත්වය වැඩිදියුණු කිරීමට සහ අයවැය මත ඇතිවන පීඩනය අඩු කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලං.ග.ම. මගීන් ක්‍රියාත්මක කර ඇති මෙම ක්‍රියාමාර්ග අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය වේ.

උතුරු නැගෙනහිර ප්‍රදේශයන්හි ප්‍රවාහන සේවා නැවත ආරම්භ කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලං.ග.ම. විසින් වැඩසටහන් කිහිපයක් දියත් කරන ලදී. උතුරු වසන්තය වැඩසටහන යටතේ, කොළඹ, වවුනියාව සහ මඩකලපුව ප්‍රදේශවල සිට යාපනය දක්වා දෛනික බස් සේවා ආරම්භ කර ඇත. වවුනියාව, මල්ලාව සහ කිලිනොච්චි ප්‍රදේශවල බස් ඩිපෝ 3 ක් අලුත්වැඩියා කර මෙහෙයුම් කටයුතු අරඹා ඇත. නැගෙනහිර පළාතට අයත් මුත්තූර්, කින්නියා, කලවත්චිකුඩ් සහ කාන්තන්කුඩ් ප්‍රදේශවල බස් ඩිපෝ 4 ක් අළුත්වැඩියා කර මෙහෙයුම් කටයුතු ආරම්භ කර ඇත. 2009 දී උතුරු - නැගෙනහිර ප්‍රදේශයන්හි ක්‍රියාත්මක කළ මෙම සේවාවන්ට අමතරව, ශ්‍රී ලං.ග.ම. විසින් තවත් සේවා කිහිපයක් පවත්වාගෙන යන ලදී. ග්‍රාමීය ජනතාවට විශ්වාසදායී ප්‍රවාහන සේවාවක් ලබාදීමේ අරමුණෙන් 'ගැමි සිරිය' බස් සේවාව පළාත් කිහිපයක ක්‍රියාත්මක විය. 'සිසු සැරිය' බස් රථ සේවාව, පාසැල් 495 ක් ආවරණය කරමින් සේවාව පවත්වාගෙන ගිය අතර, 'නිසි සැරිය' බස් රථ සේවා ද ක්‍රියාත්මක කෙරිණි. මීට අමතරව, දුම්රිය ස්ථාන කීපයක් සම්බන්ධ කරමින් දුම්රිය හා බස් රථ ඒකාබද්ධ සේවා අරඹන ලදී. කොළඹ නගර සීමාවට ඇතුළු වන පෞද්ගලික වාහන ප්‍රමාණය අඩු කිරීම සඳහා 'කළමිබු සිටි රයිබර්' නමින් බස් රථ සේවාවක් ද, පෞද්ගලික වාහන එක් ස්ථානයක නවතා තබා පොදු බස් රථවලින් රාජකාරියට පැමිණිය හැකි බස් රථ සේවාවක් ද අරඹන ලදී.

2009 දී ශ්‍රී ලං.ග.ම.යේ මූල්‍ය තත්ත්වය තවදුරටත් දුර්වල තත්ත්වයක පැවතිණි. 2009 සැප්තැම්බර් මසදී, බස් ගාස්තු සියයට 5.3 කින් ඉහළයාම හේතුකොටගෙන ආදායම රුපියල් මිලියන 17,022 ක් දක්වා සියයට 18.5 කින් වැඩි විය. ශ්‍රී ලං.ග.ම.යේ මෙහෙයුම් වියදම රුපියල් මිලියන 22,205 ක් දක්වා සියයට 7.7 කින් ඉහළයාම හේතුකොටගෙන එහි මෙහෙයුම් අලාභය රුපියල් මිලියන 5,183 ක් විය. ශ්‍රී ලං.ග.ම. මගින් ආර්ථික වශයෙන් වාසිසහගත නොවන මාර්ගවල බස් රථ සේවා පවත්වාගෙන යාම සහ සිසුන් සඳහා වාර ප්‍රවේශ පත්‍ර නිකුත් කිරීම සහ අනෙකුත් සේවාවන් සඳහා රජය විසින් රුපියල් මිලියන 4,135 ක සහනාධාරයක් ලබා දී ඇත.

දුම්රිය ප්‍රවාහනය

2009 දී දුම්රිය අංශයේ මිශ්‍ර ක්‍රියාකාරීත්වයක් වාර්තා විය. ප්‍රධාන වශයෙන් මගී දුම්රිය ගාස්තු සහ භාණ්ඩ ප්‍රවාහන ගාස්තු ඉහළයාම සහ ඵලදායී නොවන දුම්රිය ගමන්වාරකිහිපයක් නැවැත්වීම හේතුවෙන් මගී ප්‍රවාහනය සහ භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය යන දෙඅංශයම සියයට 2.2 කින් අඩුවිය. මේ වන ශ්‍රී ලං.දු.සේ. රට තුළ මගී ප්‍රවාහනය සහ භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය සඳහා පිළිවෙලින් සියයට 5 ක සහ සියයට 1 ක දායකත්වයක් සපයයි. 2009 දී ශ්‍රී ලං.දු.සේ. මුළු ආදායම රුපියල් මිලියන 4,020 ක් වූ අතර මෙහෙයුම් වියදම රුපියල් මිලියන 8,788 ක් දක්වා සියයට 6.8 කින් ඉහළයාම හේතුවෙන් මෙහෙයුම් අලාභය රුපියල් මිලියන 4,768 ක් දක්වා සියයට 4.7 කින් වැඩි විය.

2009 දී දුම්රිය ප්‍රවාහන අංශය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලං.දු.සේ. ව්‍යාපෘති කිහිපයක් ආරම්භ කළේය. මාතර - කතරගම දක්වා දුම්රිය මාර්ගය දීර්ඝ කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය අදියර 3 ක් යටතේ නිම කිරීමට නියමිතය. එහි පළමුවන අදියරේ ඉදිකිරීම් කටයුතු දැනටමත් ආරම්භ කර ඇත. ජා-ඇල සිට සීදුව දක්වා දුම්රිය මාර්ගය සහ උතුරු කළුතර සිට උතුරු පයාගල දක්වා වූ දුම්රිය මාර්ගය ද්විත්ව පීලි මාර්ග ලෙස සකස් කිරීම නිමකරන ලදී. වසර 30 කට පසු 2009 ජූනි මාසයේ දී, 'යාල් දේවි' දුම්රිය තාන්ඩිකුලම් දුම්රියපොළ දක්වා ගමන් ගත්තේ ය. අදියර 5 ක් යටතේ උතුරු දුම්රිය මාර්ගය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමට නියමිතය. රුපියල් බිලියන 21 ක පිරිවැයක් යටතේ ඕමන්තෙයි සිට පලෙයි දක්වා කිලෝමීටර් 90 ක දුම්රිය මාර්ගය ප්‍රතිසංස්කරණය කෙරෙනු ඇත.

වවුනියාවේ සිට ඕමන්තෙයි දක්වා දුම්රිය මාර්ගය පිළිසකර කිරීම දැනටමත් අරඹා ඇත. පලෙයි සිට කන්කසන්තුරේ දක්වා වූ කිලෝමීටර් 56 ක දුම්රිය මාර්ගය ළඟදීම ප්‍රතිසංස්කරණය කෙරෙනු ඇත. රුපියල් බිලියන 8.4 ක පිරිවැයක් යටතේ මැදවව්වියේ සිට තලෙයිමන්නාරම දක්වා වූ දුම්රිය මාර්ගය ඉදිකිරීමේ කටයුතු ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී. රුපියල් මිලියන 168 ක පිරිවැයක් යටතේ කළුතර සිට මාතර දක්වා මුහුදුබඩ දුම්රිය මාර්ගය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සිදු කෙරෙමින් පවතී. වේග සීමාව පැයට කිලෝමීටර් 100 ක් දක්වා වර්ධනය කිරීම සඳහා පොල්ගහවෙල සිට අනුරාධපුරය දක්වා දුම්රිය මාර්ගය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ කටයුතු ද ආරම්භ කර ඇත.

ශ්‍රී ලං.දු.සේ. ක්‍රියාකාරීත්වය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් ගන්නා ලදී. වර්තමානයේ මගී ප්‍රවාහනය සහ භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය සඳහා ශ්‍රී ලං.දු.සේ. සියයට 5 ක සහ සියයට 1 ක දායකත්වයක් දරන අතර, වසර 2016 වන විට එය පිළිවෙලින් සියයට 10 සහ සියයට 5 දක්වා ඉහළ දැමීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් ආරම්භ කරන ලදී. මෙම ක්‍රියාමාර්ග අතර දුම්රිය මාර්ග සහ දුම්රිය ස්ථාන ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම, නගරබද දුම්රිය සේවා විදුලි බලයෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීම, කොළඹ ප්‍රදේශය තුළ සීඝ්‍රගාමී සැහැල්ලු දුම්රිය පද්ධතියක් හඳුන්වාදීම සහ මගී හා භාණ්ඩ ප්‍රවාහන ගාස්තු විධිමත් ලෙස සංශෝධනය කිරීම ඇතුළත් වේ.

සිවිල් ගුවන් සේවය

ජාත්‍යන්තර ගුවන් ගමන් සහ සංචාරක අංශයේ ඇති වූ කියුණු පසුබෑම හේතුවෙන්, 2009 වසර තුළදී සිවිල් ගුවන් සේවයේ කාර්යසාධනය මන්දගාමී විය. ජාත්‍යන්තර ගුවන් ප්‍රවාහන ආයතනයේ (IATA) සංඛ්‍යාලේඛන අනුව, 2009 දී ගුවන් ගමන් සහ භාණ්ඩ ප්‍රවාහන අංශ සඳහා පැවැති ඉල්ලුම පිළිවෙලින් සියයට 3.5 කින් සහ සියයට 10 කින් අඩු විය. ලෝක ආර්ථිකයේ පසුබෑම හේතුවෙන් ජාත්‍යන්තර සංචාරක ව්‍යාපාරය සියයට 4 ක සාණ වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපොළ විසින් ගුවන් යානා 28,602 ක් හසුරුවන ලද අතර, මෙය පසුගිය වසරට සාපේක්ෂව සියයට 10.5 ක අඩුවීමකි. බණ්ඩාරනායක ගුවන් තොටුපොළ මගින් ගුවන් ගමන් අතර මාරු වූ මගීන් ද ඇතුළුව පහසුකම් සැපයූ මුළු ගුවන් මගීන් සංඛ්‍යාව මිලියන 4.2 ක් දක්වා 2008

වසරට සාපේක්ෂව සියයට 9.6 කින් අඩු විය. වසර තුළදී, බණ්ඩාරනායක ගුවන් තොටුපොළ විසින් භාණ්ඩ මෙට්‍රික් ටොන් 131,841 ක් හසුරුවන ලද අතර, එය පසුගිය වසරට සාපේක්ෂව සියයට 9.9 ක අඩුවීමක් පෙන්නුම් කරයි. ජාතික ගුවන් සේවාව වන ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සේවය විසින් හසුරුවන ලද මගීන් සහ භාණ්ඩ ප්‍රමාණය පසුගිය වසරට සාපේක්ෂව පිළිවෙලින් සියයට 24.1 කින් සහ සියයට 20.9 කින් අඩු විය. ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සේවය විසින් පවත්වාගෙන යන ලද ගමන් ස්ථාන කිහිපයක් තාවකාලිකව නවතා දැමීම මගින් ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සේවය විසින් සිය අලාභ අවම කරගැනීම සඳහා ගුවන් ධාවන මාර්ග වඩාත් ලාභදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වැඩසටහනක් ආරම්භකරන ලදී. 2009 දී ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සේවයේ ආදායම රුපියල් බිලියන 53.7 ක් දක්වා සියයට 39 කින් තියුණු ලෙස පහළ ගිය අතර මෙහෙයුම් වියදම රුපියල් බිලියන 65.9 ක් දක්වා සියයට 24.3 කින් අඩු කරනු ලැබීය. 2009 දී ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සේවය රුපියල් බිලියන 12.2ක මෙහෙයුම් අලාභයක් වාර්තා කළේ ය.

සිවිල් ගුවන් සේවා අංශය දියුණු කිරීම තුළින් අනාගතයේ දී රට කලාපීය ගුවන් සේවා මධ්‍යස්ථානයක් ලෙස දියුණු කිරීමේ විභවතාවක් පවතී. ලෝක ආර්ථික අර්බුදය නිසා ගුවන් සේවා කර්මාන්තයේ ඇති වූ පසුබෑම පහවයාම හේතුවෙන් ජාත්‍යන්තර ගුවන් සේවා කර්මාන්තය යළි ප්‍රකාශිත තත්ත්වයට පත්වේයැයි අපේක්ෂා කිරීමත් සමඟ රටේ ගුවන් ප්‍රවාහන අංශයේ ඉහළ වර්ධනයක් අපේක්ෂා කළ හැකි අතර, ශ්‍රී ලංකාවේ භූගෝලීය පිහිටීම පිළිබඳව සලකා බැලීමේදී බණ්ඩාරනායක ගුවන් තොටුපොළ ඉහළ තරඟකාරීත්වයක් සහිත කලාපීය ගුවන් මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් දියුණු කිරීමේ විභවතාවක් පවතී. ශ්‍රී ලංකාව කලාපීය ගුවන් මධ්‍යස්ථානයක් බවට පත්වීමත් සමඟ ගුවන් යානා නඩත්තු කිරීම, අළුත්වැඩියා කිරීම, නැවත සකස් කිරීම, ඉන්ධන සැපයුම් කටයුතු සහ ආහාර සැපයීම වැනි ගුවන් ප්‍රවාහන කර්මාන්තයට අදාළ විවිධ අංශයන්හි ඉහළ වර්ධනයක් අපේක්ෂා කළ හැකිය. තවද, රටෙහි පැවති අර්බුදය නිමාවීමත් සංචාරක කර්මාන්තයේ අපේක්ෂිත වර්ධනයත් සමඟ දේශීය ගුවන් සේවාවල සැලකිය යුතු වර්ධනයක් අපේක්ෂා කෙරේ. ඒ නිසා, දේශීය ගුවන් තොටුපොළවල් සංවර්ධනය කිරීම කඩිනම් කිරීම තුළින් රටෙහි දේශීය ගුවන් ප්‍රවාහන කටයුතු වර්ධනය කිරීම සඳහා කටයුතු කළ හැකිය. දේශීය ගුවන් ගමන් සඳහා ඇතිවිය හැකි ඉහළ ඉල්ලුම

සපුරාලීම සඳහා, සිවිල් ගුවන් සේවා අධිකාරිය සහ සංචාරක අමාත්‍යාංශය ඒකාබද්ධව දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයන් ආකර්ෂණය කරගැනීම සඳහා සංචාරක පැකේජයන් හඳුන්වාදීම ඇතුළුව නව ව්‍යාපාර සැලැස්මක් ගොඩනැගීම වැදගත් වේ.

සිවිල් ගුවන් සේවා අංශයේ ධාරිතාව සහ තරඟකාරීත්වය වැඩිදියුණු කිරීම අරමුණු කරගනිමින් 2009 දී ව්‍යාපෘති ගණනාවක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපොළ නවීකරණය කිරීමේ ව්‍යාපෘතියේ දෙවන අදියරේ දෙවන පියවර ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී. ගුවන් ගමන් අතර මාරුවන මගීන් වෙනුවෙන් සුබෝධානුභවී හෝටලයක් ශ්‍රී ලංකා ගුවන් තොටුපොළ සහ ගුවන් සේවා සමාගම විසින් රුපියල් මිලියන 120 ක පිරිවැයක් දරමින් ඉදිකරන ලදී. එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 209 ක ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැයක් යටතේ මත්තල දෙවන ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපොළ ඉදිකිරීමේ මූලික කටයුතුවලට අදාළව ශ්‍රී ලංකා ගුවන් තොටුපොළ සහ ගුවන් සේවා සමාගම සහ වයිනා හාබර් ඉන්ජිනියරින් සමාගම අතර ගිවිසුමකට එළඹීම 2009 නොවැම්බර් මාසයේ දී සිදු විය. මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා චීනයේ එක්සිම් බැංකුව (Exim Bank of China) විසින් එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 190 ක සහනදායී කොන්දේසි යටතේ ණය පහසුකමක් ලබා දෙනු ලැබේ.

2009 දී ගුවන් ප්‍රවාහන කටයුතු තවදුරටත් පුළුල් විය. ඉතාලියේ වෙසෙන අතිවිශාල ශ්‍රී ලාංකිකයන් පිරිස ආකර්ෂණය කරගැනීමේ සහ සංචාරකයින් මෙරටට ගෙන්වා ගැනීමේ අරමුණින් ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සේවාව විසින් 2009 දෙසැම්බර් මස දී ඉතාලිය වෙත නැවතත් ගුවන් ගමන් සේවා ආරම්භ කරන ලදී. 2009 දී එතෙක් පැවැති අර්බුදකාරී වාතාවරණය නිමාවීමත් සමඟ, ඕමාන් ගුවන් සේවය, කියෆිෆර් ගුවන් සේවය සහ එයාර් ඒෂියා සේවය ශ්‍රී ලංකාව වෙත නැවත ගුවන් ගමන් අරඹන ලදී. අපේක්ෂිත ඉහළ ආර්ථික විභවතාව හේතුකොටගෙන නව ගුවන් යානා අත්පත් කරගැනීම සහ දැනට පියාසර කරන රටවලට පවතින ගමන් වාර සංඛ්‍යාව වැඩිකිරීම මෙන්ම දැනට පියාසර නොකරන රටවලට නව ගමන් වාර ආරම්භ කිරීම මගින් ගුවන් සේවා කටයුතු ප්‍රසාරණය කිරීම හරහා 2010 මැද භාගය වන විට සිය ගුවන්යානා සහ ගමන්වාර සංඛ්‍යාව ඉහළ නැංවීමට ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සේවය අපේක්ෂා කරයි. දෙවන ජාතික ගුවන් සේවාව වන 'මිහින් ලංකා' ගුවන් සේවය රජයේ අනුග්‍රහය යටතේ 2009 ජනවාරි

මස සිට නැවත සිය මෙහෙයුම් කටයුතු අරඹන ලදී. කෙසේ වුවද, මූලික වශයෙන්ම මගී සංඛ්‍යාව අඩු වීම හේතුකොටගෙන 2009 දී මිහින් ලංකා ගුවන් සේවය රුපියල් මිලියන 930 ක මෙහෙයුම් අලාභයක් වාර්තා කළේ ය.

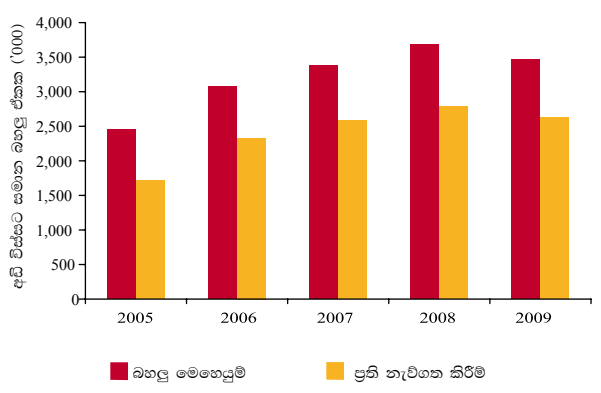
වරාය සේවා

මෑත වර්ෂවලදී වරාය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා ඉහළම ප්‍රමුඛතාවය ලබාදුණි. 2009 දී වරාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘති කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවතුණි. කොළඹ - දකුණු වරාය ව්‍යාපෘතියේ ඉදිකිරීම් කටයුතු ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවැති අතර, කිලෝමීටර් 6.8 ක දිගින් යුතු දියකඩනයේ කිලෝමීටර් 2.2 ක ඉදිකිරීම් කටයුතු දැනටමත් සම්පූර්ණ කොට ඇත. සියලුම අදියරයන් නිම කිරීමෙන් පසුව වාර්ෂිකව අඩි විස්සට සමාන බහලුම් ඒකක මිලියන 10ක ධාරිතාවයක් දැරීමට හැකිවන පරිදි කොළඹ දකුණු වරාය පර්යන්ත 4 කින් යුක්ත වනු ඇත. කොළඹ - දකුණු වරාය ව්‍යාපෘතියේ පළමුවන බහාලු පර්යන්තයේ මෙහෙයුම් කටයුතු 2012 දී ආරම්භ කිරීමට සැලසුම්කොට ඇත. හම්බන්තොට වරාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රථම අදියර 2011 අප්‍රේල් මස වන විට සම්පූර්ණ කිරීමට නියමිතය. දියවෙල්ල ඉදිකිරීමේ කටයුතු සහ අනෙකුත් සියලුම මූලික කාර්යයන් දැනටමත් නිමකර ඇත. දියකඩනයන්, සාමාන්‍ය භාවිතය සඳහා වන නැංගුරම්පොළ, සේවා නැංගුරම්පොළ සහ ඉන්ධන නැංගුරම්පොළ ඉදිකිරීම් කටයුතු නිමකිරීමේ විවිධ අදියරයන්වල පවතී. හම්බන්තොට ඉන්ධන සැපයුම් සහ තෙල් ටැංකි ව්‍යාපෘතිය යටතේ මුළු ඇස්තමේන්තු පිරිවැය ඒ.ජ.ඩොලර්

මිලියන 77 ක වියදමින් යුතුව නාවික යාත්‍රා, ගුවන්යානා සඳහා යොදාගන්නා ඉන්ධන සහ ද්‍රව පෙට්‍රෝලියම් වායුව ගබඩා කිරීම හා මිශ්‍ර කිරීම සඳහා ටැංකි 14 ක් ඉදිකෙරනු ඇත. යුරෝ මිලියන 46 ක මුළු ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැයක් යටතේ ඔලුවිල් වරාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියේ ඉදිකිරීම් කටයුතු ක්‍රියාත්මක වන අතර, 2010 දී එහි ඉදිකිරීම් කටයුතු නිම කිරීමට සැලසුම් කොට ඇත. ගාලු වරාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියේ මූලික වැඩකටයුතු ද සම්පූර්ණ කොට ඇත.

ගෝලීය ආර්ථික අර්බුදය හේතුවෙන් ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳාමේ සිදුවූ පහත වැටීම 2009 දී, වරාය සේවාවන්වල ක්‍රියාකාරිත්වය කෙරෙහි අහිතකර ලෙස බලපෑවේය. 2009 දී ලෝකයේ ඉහළම ක්‍රියාකාරිත්වයෙන් යුතු වරායන්වලින් බහුතරයක් තම ධාරිතාවයේ අංක දෙකක පහත වැටීමක් වාර්තා කළේය. කොළඹ වරාය විසින් මෙහෙයවන ලද භාණ්ඩ ප්‍රමාණය සියයට 3.3 කින් පහළ වැටුණි. මුලු බහලු මෙහෙයුම් ප්‍රමාණය අඩි විස්සට සමාන බහලු ඒකක මිලියන 3.5 දක්වා සියයට 6 කින් පහළ වැටුණි. බහලු ප්‍රතිනැව්ගත කිරීම් ද සියයට 5.5 කින් අඩු විය. පෙර වසර සමඟ සැසඳීමේදී කොළඹ වරායට පැමිණි මුළු නැව් සංඛ්‍යාවේ සියයට 7.4 ක පහළයාමක් වාර්තා

3.4 රූප සටහන බහලු මෙහෙයුම් සහ ප්‍රතිනැව්ගත කිරීම්

3.6 සංඛ්‍යා සටහන වරාය සේවා ක්‍රියාකාරිත්වය

ශීර්ෂය	වර්ධන අනුපාතය %			
	2008	2009(අ)	2008	2009(අ)
1. පැමිණි නැව් සංඛ්‍යාව	4,814	4,456	2.2	-7.4
කොළඹ	4,424	4,114	2.3	-7.0
ගාල්ල	68	32	-21.8	-52.9
ත්‍රිකුණාමලය	322	310	8.4	-3.7
2. මෙහෙයවන ලද භාණ්ඩ ප්‍රමාණය (මෙ.ටො. '000)	50,582	48,777	9.1	-3.6
කොළඹ	47,960	46,373	10.2	-3.3
ගාල්ල	459	167	-26.8	-63.6
ත්‍රිකුණාමලය	2,163	2,238	-2.3	3.5
3. බහලු මෙහෙයුම් ප්‍රමාණය (TEUs'000)	3,687	3,464	9.1	-6.0
4. බහලු ප්‍රතිනැව්ගත කිරීම් (TEUs'000)	2,785	2,633	8.0	-5.5
5. සේවක සංඛ්‍යාව (අ)	13,715	13,296	0.4	-3.1
කොළඹ	12,548	12,150	0.6	-3.2
ගාල්ල	553	534	-4.2	-3.4
ත්‍රිකුණාමලය	614	612	-1.0	-0.3

(අ) තාවකාලික
 (ආ) ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය සඳහා පමණි.
 (TEU s = අඩි 20 ට සමාන බහලු ඒකක)
 මූලය : ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය

විශේෂ සටහන 4

වරාය සංවර්ධනයේ ආර්ථික ප්‍රතිලාභ

ශ්‍රී ලංකාව ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳාම සඳහා භාවිත වන නැගෙනහිර - බටහිර යා කෙරෙන මුහුදු මාවතට ආසන්නව වාසිදායක ස්ථානයක පිහිටා තිබීම නිසා ශ්‍රී ලංකාවේ වරායන් වෙත පැමිණීමට නැව්වලට ගත වන්නේ අවම හැරවුම් කාලයකි. තවද, ඉන්දියානු උප-මහාද්වීපයේ වෙළෙඳ කටයුතු වර්ධනය වෙමින් පැවැතීම හා ලෝකයේ අන් රටවල් සමඟ ඇති වෙළෙඳ සම්බන්ධතා වැඩිවීම හේතුවෙන්, වරාය පහසුකම් ඉහළ මට්ටමකට ගෙන ඒමටත් ඒ තුළින් නවීන පන්නයේ විශාල නැව් සඳහා වන වරාය පහසුකම් සම්බන්ධයෙන් දැඩි ඉල්ලුමක් පවතී. කෙසේ වුවද, දැනට ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින වරායවලට වර්තමානයේ බහුලව යොදාගන්නා එවැනි නැව් සඳහා පහසුකම් සැපයීමේ හැකියාවක් නොමැත. තවද, ශ්‍රී ලංකාවේ වරායවල බහුල මෙහෙයුම් හැසිරවීම වඩා කාර්යක්ෂම කිරීමට ද අවශ්‍ය වී ඇත. මෑත වර්ෂවල දී වරායන් විසින් මෙහෙයවන ලද භාණ්ඩ ප්‍රමාණය වසරකට අඩි විස්සට සමාන බහලු ඒකක මිලියන 3.7 ක් දක්වා සැලකිය යුතු මට්ටමකින් ඉහළ ගියද, එම හැකියාව තවමත් කාර්යක්ෂම මෙහෙයුම් කටයුතු සිදුවන තරමකාරී රටවලට වඩා අඩු මට්ටමක පවතී. මේ නිසා වැඩිවන ඉල්ලුම හමුවේ විශේෂයෙන්ම නැගෙනහිර - බටහිර මුහුදු මාවතේ යාත්‍රා කරන විශාල යාත්‍රා සඳහා පහසුකම් සැලසීමට ශ්‍රී ලංකාවේ වරායන් නව තාක්ෂණික ක්‍රම යොදා ගනිමින් සංවර්ධනය කළ යුතුව ඇත. මෙම මාවතේ දිනකට යාත්‍රා කරන 200-300 ක් පමණ වන බවට ඇස්තමේන්තු කර ඇති වෙළෙඳ නැව් සංඛ්‍යාව පිළිබඳව සැලකීමේ දී, වරාය හා නැව් කර්මාන්තය ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන අංශයක් බවට සංවර්ධනය කිරීමට ශ්‍රී ලංකාවට පුළුල් ඉඩ ප්‍රස්ථා ඇති අතර, ඉන් සෘජු හා වක්‍ර රැකියා අවස්ථා බොහොමයක් උත්පාදනය කර ගැනීමට හැකිවනු ඇත. මෙම වාතාවරණය තුළ රජය විසින් දැනටමත් රන්දොර යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන වැඩසටහන යටතේ හම්බන්තොට, කොළඹ හා ඔලුවිල් යන ස්ථානවල නව වරාය ඉදිකිරීමටත් කොළඹ, ගාල්ල හා කන්සන්නුවරේ දැනට පවතින වරායවල ධාරිතාවය වැඩි කිරීමටත් අවශ්‍ය කටයුතු ආරම්භ කර ඇත.

හම්බන්තොට වරාය ව්‍යාපෘතිය

වරාය සංවර්ධනයෙහි විවිධාකාර පැතිකඩ, එනම් නැව්ගත කිරීම්, ප්‍රති නැව්ගත කිරීම්, නැව් නිෂ්පාදනය කිරීම හා ඉන්ධන සැපයීම, වැනි සේවාවන් ඒකාබද්ධ කිරීමට දරන උත්සාහයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස හම්බන්තොට වරාය ඉදි කිරීමට තීරණය වූ අතර, එහි ඉදිකිරීම් කටයුතු 2008 ජනවාරි මස ආරම්භ කරන ලදී. නව හම්බන්තොට වරාය, වියළි දේශගුණික තත්ත්වයක් පවතින ප්‍රදේශයක ඉදිකෙරෙන වරාය කටයුතු වල නව සන්ධිස්ථානයක්

රූප සටහන වි.ස. 4.1

හම්බන්තොට වරාය ව්‍යාපෘතියේ ඉදිකිරීම් සැලැස්ම

මූලය: ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය

සනිටුහන් කෙරෙන ව්‍යාපෘතියක් වන අතර, 1980 ගණන්වල දී කොළඹ වරාය ඉදිකිරීමෙන් අනතුරුව ශ්‍රී ලංකාවේ ඉදි කෙරෙන ප්‍රථම වරාය ද මෙය වේ. මුළු ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 361 ක් වන මෙම ව්‍යාපෘතියේ පළමු අදියර 2010 අප්‍රේල් මස වන විට සැලසුම්ගතදිනයට වසරකටකලින් නිමකිරීමට අපේක්ෂිතය. මුළු ව්‍යාපෘතිය වසර 15 ක කාලයක් තුළ අදියර 4 කින් නිම කිරීමට නියමිතය. ව්‍යාපෘතිය නිම වීමෙන් අනතුරුව ටොන් 100,000 (DWT) ගෙන යා හැකි යාත්‍රා හැසිරවීමට හැකිවනු ඇත. මෙම ව්‍යාපෘතිය තුළ ඉන්ධන සැපයීමේ පහසුකම් ඇතුළත් වන අතර, නැව් සඳහා ඉන්ධන, ගුවන් යානා ඉන්ධන හා දුව පෙට්‍රෝලියම් වායුව ගබඩා කිරීමටත්, සම්මිශ්‍රණයටත් පහසුකම් ඇත. එමෙන්ම, ටැංකි 4 කින් යුත් ඉන්ධන තටාක බදු දීමේ ව්‍යාපෘතියක් ද එයට ඇතුළත් වන අතර, එහි ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 77 ක් වෙනැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ඉන්ධන සැපයීමේ පර්යන්තය ඉන්ධන මෙට්‍රික් ටොන් 80,000 ක් ගබඩා කළහැකි අයුරින් නිර්මාණය කර ඇති අතර, වසරකට ඉන්ධන නිෂ්පාදිත මෙට්‍රික් ටොන් 500,000 ක ප්‍රමාණයක් හැසිරවිය හැකිවේ. එමෙන්ම, මෙම පර්යන්තය තවදුරටත් පුළුල් කිරීමට අවශ්‍ය පහසුකම් සලසා ඇත. ආසියාතික කලාපයේ වාහන වෙළෙඳාම සැලකිය යුතු අන්දමින් ඉහළ ගොස් ඇති නිසා ප්‍රතිනැව්ගත කිරීම සඳහා සැලසුම් කළ නව පහසුකම් වඩා වාසිදායක වනු ඇත. මෙම ව්‍යාපෘතියේ ඇස්තමේන්තුගත අභ්‍යන්තර ප්‍රතිලාභ අනුපාතය (IRR) (බදු අය කිරීමෙන් පසු) සියයට 11.31 ක අගයක් ගන්නා අතර එය වසර 9.7 කින් ගෙවා නිම කළ යුතු ප්‍රාග්ධන පිරිවැයට වඩා ඉහළ අගයක් ගනී. මෙවැනි මහා පරිමාණ ව්‍යාපෘති තුළින් අනෙකුත් උපයෝගී හා උපකාරක සේවා සංවර්ධනය වීමෙන් එම ප්‍රදේශයේ ජීවත්වන ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය උසස්වීම වැනි බහුවිධ ප්‍රතිලාභ හිමිවේ.

දකුණු කොළඹ වරාය ව්‍යාපෘතිය

භාණ්ඩ මෙහෙයවීම සඳහා වැඩිවෙමින් පවතින ඉල්ලුම සපුරාලීම සහ විශේෂයෙන්ම, බහලු ප්‍රතිනැව්ගත කිරීම මෙන්ම, දකුණු ආසියානු කලාපය තුළ වැදගත් ප්‍රාදේශීය මධ්‍යස්ථානයක් ලෙස තම ස්ථානය තවදුරටත් ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා කොළඹ වරාය කඩිනමින් විශාල කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් පවතී. තවද, 2011 වනවිට කොළඹ වරාය එහි උපරිම ධාරිතාවය වන අඩි විස්සට සමාන බහලු ඒකක මිලියන 4.5 ක් දක්වා ළඟාවනු ඇත. එමනිසා, වැඩිවන ඉල්ලුමට සරිලන පරිදි නව වරාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය වැඩි දියුණු කෙරෙමින් පවතී. එය රාජ්‍ය-පෞද්ගලික හවුල් ව්‍යාපාරයක් ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමට බලාපොරොත්තු වන අතර, දියකඩනයේ ඉදිකිරීම් කටයුතුවල මූලික යටිතල පහසුකම් රජය විසින් සැපයීමට අපේක්ෂිතය. පර්යන්ත වැඩි දියුණු කිරීමේ කටයුතු

රූප සටහන වි.ස. 4.2 දකුණු කොළඹ වරාය ව්‍යාපෘතියේ ඉදිකිරීම් සැලැස්ම

මූලය: ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය

පෞද්ගලික අංශය විසින් සිදුකිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ. මෙම ව්‍යාපෘතියේ මූලික ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 345 කි. 2020 වන විට දකුණු කොළඹ නව වරාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියේ ධාරිතාව අඩි විස්සට සමාන බහලු ඒකක මිලියන 10 ක් වනු ඇති අතර, එය ආසන්න වශයෙන් දැනට පවතින වරායෙහි ධාරිතාවය මෙන් 2.5 ගුණයකි. මෙම වරාය ආරම්භයේ දී පර්යන්ත තුනකින් සමන්විත වන අතර හතරවන පර්යන්තයක් සඳහා ද ප්‍රමාණවත් අවකාශ ඇත. විශාල අවකාශයක් සහිත අංගනයන්ගෙන් යුතු නවීන පහසුකම් වලින් සමන්විත වරාය වේදිකාවලින් හා දොඹකර අංගනයන්ගෙන් යුතු මෙම ව්‍යාපෘතිය මගින් මෙහෙයුම් කාර්යක්ෂමතාව මෙන්ම වරායේ ආදායම් ඉපැයීමේ හැකියාව ද වර්ධනය වනු ඇත. තවද, කොළඹ වරායෙහි විද්‍යුත් දත්ත හුවමාරු ක්‍රමය වැඩි දියුණු කිරීම තුළින් දියුණු විද්‍යුත් දත්ත හුවමාරු පද්ධති හරහා ඉහළ ගුණාත්මක භාවයකින් යුතු පහසුකම් සපයන සිංගප්පූරු වරාය වැනි තරඟකරුවන් සමඟ තරග කිරීමට මඟ පෑදෙනු ඇත.

ඔලුවිල් වරාය ව්‍යාපෘතිය

ඔලුවිල් වරාය මූලික වශයෙන්ම ධීවර වරායක් ලෙස සංවර්ධනය කෙරෙනු ඇත. ඔලුවිල් වරාය ව්‍යාපෘතියේ ඉදිකිරීම් කටයුතු 2008 ජූලි මාසයේ දී ආරම්භ කළ අතර, ඇස්මේන්තුගත මුළු පිරිවැය යුරෝ මිලියන 46.1කි. මෙම ව්‍යාපෘතිය පළල මීටර් 550 කින් සමන්විත උතුරු දියකඩනය සහ පළල මීටර් 773 කින් සමන්විත දෙවන දියකඩනය ලෙස දියකඩන දෙකක ඉදිකිරීම් කටයුතු වලින් සමන්විත වේ. මෙහි හෙක්ටයාර් 10 ක පමණ ප්‍රදේශයක් සම්පූර්ණයෙන්ම ධීවර කටයුතු සඳහා භාවිතා කරනු ඇත. වාණිජ වටිනාකමකින් යුක්ත මෙම වරායෙහි ප්‍රථම අදියරේ දී ටොන් 5,000 (DWT) ක බරක් ගෙන යා හැකි නෞකා සඳහා සේවා සපයනු ඇත. මෙම වරාය ව්‍යාපෘතිය අවසාන වීමත් සමඟ වෙළෙඳාම, ධීවර කටයුතු වැඩිදියුණු වීම මෙන්ම කුඩා කර්මාන්ත ඇතිවීම මගින් ප්‍රදේශවාසීන්ට නව ආදායම් උත්පාදන මාර්ග නිර්මාණය වනු ඇත. මේ නිසා මෙම වරාය ව්‍යාපෘතිය තුළින් විශාල වශයෙන් රැකියා අවස්ථා බිහිවන අතර, ප්‍රදේශවාසීන්ගේ ජීවන තත්ත්වය ඉහළ යනු ඇත. ගොඩබිමින් භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය සඳහා ගතවන කාලය මෙන්ම වැයවන පිරිවැය අඩුකර ගැනීමේ වැදගත්කම සැලකිල්ලට ගෙන නැගෙනහිර සිට රටෙහි අනෙකුත් ප්‍රදේශවලට භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය කිරීමට ද මෙම වරාය තුළින් පහසුකම් සැලසෙනු ඇත.

නිගමනය සහ ඉදිරි ගමන්මඟ

කලාපීය වශයෙන් වරාය කටයුතු සඳහා පැන නැගී ඇති තරඟකාරීත්වය සැලකිල්ලට ගෙන එම තරඟකාරී වාසිය තවදුරටත් ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා නව වරාය ඉදිකිරීම් හා මෙහෙයුම් කටයුතු සැලසුම් කළ පරිදි පවත්වාගෙන යාම ඉතා වැදගත්ය. මෙම තරඟකාරීත්වයට මුහුණදීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව අනෙකුත් වරාය සේවා සපයන රටවල් වලට වඩා තමාටම ආවේණික, උසස් තත්වයෙන් යුත් ගුණාත්මක වරාය සේවාවක්, නියමිත කාලය තුළ සපයන රටක් වශයෙන් තම ස්ථාවරය තහවුරු කර ගත යුතුය. විද්‍යුත් දත්ත හුවමාරු පද්ධතිය හඳුන්වාදීම ඇතුළුව ශ්‍රී ලංකාවේ වරාය වලින් සපයන සියලුම සේවාවන්වල කාර්යක්ෂමතාවය වැඩි දියුණු කිරීම ද සිදුකළ යුතු අතර, එමඟින් ලියකියවිලි කටයුතු අඩු කිරීම සහ භාණ්ඩ නිදහස් කර ගැනීමේදී ඒ සඳහා අනුමැතිය ලබාදීමේ කටයුතු කඩිනම් කිරීම හරහා මෙහෙයුම් කාර්යක්ෂමතාවය වැඩිකර ගත හැකිය. තවද, මෙහෙයුම් කාර්යක්ෂමතාවය තහවුරු කර ගැනීමට සහ තිරසාර ඵලදායීතා වර්ධනය උදෙසා සමහර කටයුතු බාහිර ආයතන ලවා සිදුකර ගැනීම හෝ රාජ්‍ය - පෞද්ගලික හවුල් ව්‍යාපාර ලෙස ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමට ද හැකියාව ඇත.

ආරක්ෂක තත්ත්වය වඩාත් යහපත් අතට පත්වීම සහ ගෝලීය ආර්ථික පෙරදැක්ම යහපත් අතට හැරෙමින් පවතින පසුබිමක් යටතේ මෙම වරාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘති මඟින් ශ්‍රී ලංකාවට ඉමහත් ප්‍රතිලාභ අත්කර ගැනීමට හැකි වනු ඇත. මෙම වරාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘති තුළින් විදේශ විනිමය ඉපැයීම් වැඩිවීම, රැකියා අවස්ථා බිහිවීම සහ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය ඇතිවීම වැනි විවිධ ආර්ථික ප්‍රතිලාභ අත්කර ගත හැකි ය.

කළේය. ගෝලීය ආර්ථික අර්බුදයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2009 වර්ෂයේ දී ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරියේ මෙහෙයුම් ලාභය රුපියල් බිලියන 2 දක්වා සියයට 30.9 කින් අඩු විය. 2009 දී ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරියේ ආදායම රුපියල් බිලියන 23 දක්වා සියයට 7.2 කින් ද මෙහෙයුම් වියදම් රුපියල් බිලියන 21 දක්වා සියයට 4.1 කින් ද අඩු විය. එහෙත් 2009 දී ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය විසින් වරාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන් සඳහා රුපියල් බිලියන 9.3 ක ප්‍රාග්ධන වියදමක් දරන ලදී.

වරාය සේවාවන්වල පවතින ඉහළ තරගකාරිත්වය සහ රට තුළ සිදුකෙරෙමින් පවතින ප්‍රධාන වරාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන් පිළිබඳව සලකා බැලීමේදී උපායශීලී නව ව්‍යාපාර ආකෘතියක් තුළ වරාය ක්‍රියාකාරකම් හැඩගැස්වීමේ අවශ්‍යතාව පෙන්නුම් දෙයි. මේ සම්බන්ධයෙන් සවුන් ඒෂියා ගේට්ටේ ටර්මිනල්හි ක්‍රියාකාරිත්වය පිළිබඳව සැලකීමේ දී රාජ්‍ය-පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වය (PPPs) ඇතිව වරාය කටයුතු කරගෙනයාමේ සාර්ථකත්වය සනාථ වී ඇත.

ජල සම්පාදන සහ වාරිමාර්ග

නාගරීකරණය ඉහළයාම, ජීවන පැවැත්ම වෙනස්වීම සහ වාණිජමය සහ කාර්මික කටයුතු ප්‍රසාරණය වීමත් සමඟ නල ජලය සඳහා ඉල්ලුම අඛණ්ඩව ඉහළ යමින් පවතී. 2009 දී ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවාහන මණ්ඩලය (ජා.ජ.ස.ජ.ම.) විසින් නල ජල සම්බන්ධතා 80,060 ක් සපයා ඇති

අතර, එය කර්මාන්ත හා ව්‍යාපාර ආයතන ද ඇතුළුව ලබාදුන් ජල සම්බන්ධතා සංඛ්‍යාව මිලියන 1.3 ක් දක්වා ඉහළයාමට හේතු විය. පිරිසිදු පානීය ජලපහසුකම් ලැබෙන කුටුම්භ ප්‍රමාණය සියයට 84.8 ක් (ගෘහ ඒකක ආදායම් සහ වියදම් සමීක්ෂණය 2006/2007, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව) වන අතර එය අනෙකුත් සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල් හා සැසඳීමේදී සාපේක්ෂ වශයෙන් ඉහළ මට්ටමක පවතී. කෙසේ වුවද, දැනට නල ජල පහසුකම් ලබාදී ඇති කුටුම්භ සහ ව්‍යාපාර ආයතන ප්‍රමාණය සියයට 35.5 ක් පමණි.

2009 දී ජල සම්පාදනයේ ධාරිතාව සහ බෙදාහැරීමේ ජාලය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ප්‍රධාන ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘති කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කෙරෙමින් පැවතුණි. මහනුවර ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘතියේ පළමු අදියරේ දෙවන පියවර, මහනුවර නගරයේ දකුණු ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘතිය, නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයේ සමූහ නගර ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘතිය, කිරිඳිමය ජල සම්පාදන ක්‍රමයේ පුනරුත්ථාපන හා වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය, කොළඹ නගරයේ උතුරු ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘතියේ දෙවන පියවර, කැලණි දකුණු ඉවුර ජල පවිත්‍රාගාරය සහ මහ කොළඹ ජල පුනරුත්ථාපන ව්‍යාපෘතිය මෙයට අයත් විය.

2009 දී ජා.ජ.ස.ජ.ම.යේ මූල්‍ය තත්ත්වය වැඩිදියුණු විය. 2009 පෙබරවාරි මාසයේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ජල ගාස්තු සංශෝධනය කිරීම එහි ආදායම මත සැලකිය යුතු ධනාත්මක බලපෑමක් ඇති වී තිබේ. මූලික වශයෙන්ම ජල ගාස්තු සංශෝධනය හේතුවෙන් 2009 දී මුළු ආදායම සියයට 36 කින් ඉහළ යාමත් මෙහෙයුම් හා නඩත්තු පිරිවැය සියයට 10.4 කින් පමණක් ඉහළ යාමත් නිසා ජා.ජ.ස.ජ.ම. 2009 දී රුපියල් මිලියන 192 ක මෙහෙයුම් ලාභයක් වාර්තා කළේය. විවිධ හේතූන් නිසා ගිණුම්ගත නොවන ජලය ඉහළ මට්ටමක පැවතීම, ජා.ජ.ස.ජ.ම.යේ ක්‍රියාකාරිත්වයට බාධා පමුණුවයි.

ගිණුම්ගත නොවන ජලය, මහ කොළඹ ප්‍රදේශයේ සියයට 36 ක් පමණ ද ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ සියයට 25 ක් පමණ ද වේ. ජලය බෙදාහැරීමේ ජාලය අඛණ්ඩවීම නිසා ජලය විශාල වශයෙන් කාන්දුවීම, නීති විරෝධී ජල සම්බන්ධතා සහ ජල මාපකවල පවතින දෝෂ, ගිණුම්ගත නොවන ජලය සඳහා මූලික හේතූන් වේ. කර්මාන්තශාලාවල අපද්‍රව්‍ය සහ අපවිත්‍ර ජලය සුදුසු ආකාරයට බැහැර නොකිරීම, සෂ්‍ය අපද්‍රව්‍ය ගොඩගැසීම සහ කෘෂි රසායනික ද්‍රව්‍ය භාවිතය වැනි අනෙකුත් මිනිස්

3.7 සංඛ්‍යා සටහන ජාතික ජලසම්පාදන හා ජලාපවාහන මණ්ඩලය විසින් සපයනු ලබන ජලය

ශීර්ෂය	වර්ධන අනුපාතය %			
	2008	2009(අ)	2008	2009(අ)
මුළු ජල සම්පාදන යෝජනා ක්‍රම ගණන (අ)	309	310	0.3	0.3
වසර තුළදී සපයන ලද නව ජල සම්බන්ධතා ගණන	108,039	80,060(අ)	21.0	-25.9
සපයා ඇති මුළු ජල සම්බන්ධතා ගණන (අ)	1,186,931	1,266,991(අ)	10.0	6.7
මුළු ජල නිෂ්පාදනය (සහ මීටර් මිලියන)	440	449(අ)	3.8	2.0
ආදායම් රහිත ජලය (%)				
මහ කොළඹ	37.9	36.2(අ)	0.0	-4.4
ප්‍රාදේශීය	24.9	24.9(අ)	-6.5	0.0

(අ) නාවකාලික මූලාශ්‍රය: ජාතික ජලසම්පාදන හා ජලාපවාහන මණ්ඩලය
 (ආ) වසර අවසානයේදී
 (ඇ) ඇස්තමේන්තු

ක්‍රියාකාරකම් හේතුවෙන් ජල මූලාශ්‍ර අපවිත්‍ර වීම නිසා පසුගිය කාලය පුරාම ජලය පිරිසිදු කිරීමට දැරිය යුතු පිරිවැය ඉහළ ගොස් තිබේ. එම නිසා, ගිණුම්ගත නොවන ජලය සැලකිය යුතු මට්ටමින් අඩුකිරීමට දැඩි ක්‍රියාමාර්ග ගතයුතු අතර ජල දූෂණය අවම කිරීම සඳහා ද උත්සාහ දැරිය යුතු වේ.

කෘෂිකාර්මික අංශයේ ඵලදායීතාවය වැඩිකිරීම සඳහා වාරිමාර්ග අංශය වැදගත් මෙහෙයක් ඉටුකරයි. කෘෂිකාර්මික අංශයේ ඵලදායීතාවය වැඩිකිරීම සඳහා නව ජල සම්පත් සංවර්ධනය කිරීම සහ දැනට තිබෙන ජලාශ හා වාරි යෝජනා ක්‍රම පුනරුත්ථාපනය කිරීම සහ වැඩිදියුණු කිරීම වත්මන් වාරිමාර්ග ප්‍රතිපත්තිය මගින් අවධාරණය කරයි. වාරිමාර්ග පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා වාරිමාර්ග ව්‍යාපෘති කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවැතිණි. 2009 දී වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව වගා බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 8,000 කින් වැඩිකිරීම සඳහා රුපියල් මිලියන 1,000 ක පිරිවැයක් යටතේ තෝරාගත් ප්‍රධාන වාරිමාර්ග යෝජනා ක්‍රම කිහිපයක් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම ආරම්භ කළේය. දැදුරු ඔය, රඹුක්කන් ඔය, මැණික් ගඟ සහ කැකිරිබොඩ ජලාශ, වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ක්‍රියාත්මක කළ අනෙකුත් ප්‍රධාන ව්‍යාපෘති වන අතර ඒ සඳහා වන පිරිවැය රුපියල් මිලියන 1,382 කි. නැගෙනහිර නවෝදය වැඩසටහන යටතේ රුපියල් මිලියන 1,990 ක මුළු පිරිවැයක් යටතේ අම්පාර, මඩකලපුව සහ ත්‍රිකුණාමලය දිස්ත්‍රික්කවල යෝජනා ක්‍රම කිහිපයක් ආරම්භ කර තිබේ. උතුරු වසන්තය වැඩසටහන යටතේ රුපියල් මිලියන 835 ක ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැයක් යටතේ වවුනියාව සහ මන්නාරම යන දිස්ත්‍රික්කවල වාරිමාර්ග යෝජනා ක්‍රම කිහිපයක් ආරම්භ කරන ලදී.

3.3 සමාජ යටිතල පහසුකම් පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති, ආයතනික රාමුව හා ක්‍රියාකාරීත්වය

සමාජ යටිතල පහසුකම් අංශයෙන් ශ්‍රී ලංකාව ළඟාකරගෙන ඇති ප්‍රශංසනීය දියුණුවට මූලිකවම හේතු වූයේ සැමට නොමිලේ අධ්‍යාපනය හා සෞඛ්‍ය පහසුකම් සැපයීම සඳහා අඛණ්ඩව ඉහළ අයවැය ප්‍රතිපාදන වෙන්කිරීමයි. ආයු අපේක්ෂාව, සාක්ෂරතාවය වැනි මූලික සමාජ සංවර්ධන දර්ශක මගින් මනිනු ලබන සමාජ සංවර්ධන මට්ටම සැලකීමේ දී ශ්‍රී ලංකාව, ඊට සම මට්ටමේ ආදායම් ලබන රටවල්වලට වඩා බොහෝ ඉහළින් සිටින අතර, ඉහළ ආදායම් ලබන රටවල් හා

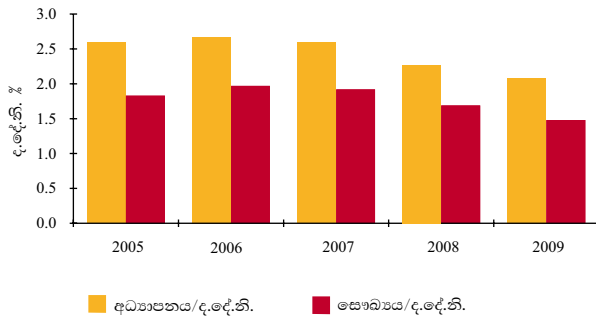
ආසන්න මට්ටමේ සිටී. කෙසේ වුවද, විශේෂයෙන්ම ගුණාත්මකභාවයෙන් යුතු අධ්‍යාපන හා සෞඛ්‍ය සේවාවන් සැපයීමේදී ඉහළ ආර්ථික වර්ධනයක් ළඟාකර ගැනීමට සහ ජනගහනයේ වර්ධනය වන ඉල්ලුම සපුරාලීමට හැකි පරිදි ජාත්‍යන්තර වශයෙන් තරගකාරී මට්ටමකට ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජ යටිතල පහසුකම් රාමුව තවමත් සකස් වී නොමැත.

සෞඛ්‍ය

සියලුම රජයේ රෝහල් මගින් නොමිලයේ සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීමේ සිය දිගුකාලීන ප්‍රතිපත්තිය රජය අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කළේය. 2009 දී, සෞඛ්‍ය සඳහා රජයේ මුළු වියදම රුපියල් බිලියන 71.4 ක් වූ අතර, එය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 1.5 ක් පමණ විය. ඇදුන් 68,897 ක් සහිතව රජයේ රෝහල් 555 ක් ඇති අතර, එමගින් පුද්ගලයින් 1,000 කට ඇදුන් 3 බැගින් ඇති බව පෙන්නුම් කරයි. පුද්ගලයන් 1,500 කට එක් වෛද්‍යවරයෙක් බැගින් සුදුසුකම් ලත්

3.8 සංඛ්‍යා සටහන		සෞඛ්‍ය සේවයේ මූලික ලක්ෂණ	
ශීර්ෂය	2008	2009 (අ)	
රාජ්‍ය අංශය			
රෝහල් සංඛ්‍යාව (බටහිර වෛද්‍ය සේවය)	619	555(අ)	
ඇදුන් සංඛ්‍යාව	65,835	68,897	
ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා ඒකක (ඇ)	411	475	
වෛද්‍යවරුන් සංඛ්‍යාව	13,026	13,633	
සහකාර වෛද්‍යවරුන් සංඛ්‍යාව	1,229	1,198	
හෙද සේවක සංඛ්‍යාව	22,996	25,549	
උපස්ථායක සංඛ්‍යාව	7,184	8,301	
පෞද්ගලික අංශය			
රෝහල් සංඛ්‍යාව (බටහිර වෛද්‍ය සේවය)	220	ලැ.නො.	
ඇදුන් සංඛ්‍යාව	8,850	ලැ.නො.	
ආයුර්වේද වෛද්‍යවරුන් සංඛ්‍යාව (ඇ)	19,054	19,529	
රජයේ මුළු සෞඛ්‍ය වියදම (රු.බිලියන)			
වර්තන වියදම	74.5	71.5	
ප්‍රාග්ධන වියදම	55.9	58.8	
	18.7	12.7	
(අ) තාවකාලික	මූලයන්: සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ හා පෝෂණ අමාත්‍යාංශය		
(ආ) 2009 වසර තුළදී රජයේ රෝහල් සම්බන්ධයෙන් සිදුකරන ලද නැවත වර්ගීකරණය යටතේ රෝහල් 64 ක් ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා ඒකක ලෙස වර්ගීකරණය කරන ලදී.	ආයුර්වේද කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව මුදල් හා ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යාංශය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව		
(ඇ) මධ්‍යම බෙහෙත් ශාලා ප්‍රාථමික සෞඛ්‍යසේවා ඒකක ලෙස නැවත වර්ගීකරණය කළ අතර මේ යටතේ රජයේ රෝහල් 64ක් ප්‍රාථමික සෞඛ්‍යසේවා ඒකක ලෙස වර්ගීකරණය කරන ලදී.			
(ඈ) ආයුර්වේද කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුවේ ලියාපදිංචි වී ඇති ආයුර්වේද වෛද්‍යවරුන්.			

3.5 රජය සටහන සෞඛ්‍ය සහ අධ්‍යාපනය සඳහා වූ රජයේ වියදම

වෛද්‍යවරුන් 13,633 ක් ද, පුද්ගලයින් 800 කට එක් හෙදියක් බැගින් හෙදියන් 25,549 ක් ද සෞඛ්‍ය අංශයේ සේවා නියුක්ත වූහ. රටේ සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීමේ දී පෞද්ගලික අංශය සැලකිය යුතු කාර්යභාරයක් ඉටුකරයි. වර්තමානයේ දී, පෞද්ගලික අංශය වසරකට අභ්‍යන්තර රෝගීන්ගෙන් සියයට 5 කට පමණ ද බාහිර රෝගීන්ගෙන් සියයට 53 කට පමණ ද සේවය සපයයි. කෙසේ වුවද, පාරිභෝගිකයාගේ ආරක්ෂාව පිළිබඳ සමස්ත වගකීම හා පාරිභෝගිකයා ගෙවන මුදලට වටිනා සේවයක් ලැබීම තහවුරු කිරීමේ වගකීම රජය සතු වන නිසා රෙගුලාසි ඉතා වැදගත් මෙහෙයක් ඉටුකරයි. 2007 දී ස්ථාපිත කරන ලද පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය සේවා නියාමන සභාව විසින් පාරිභෝගික ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීම සඳහා නියාමන රාමුව ශක්තිමත් කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම අවශ්‍ය වේ.

එන්නත් මගින් වැළැක්විය හැකි රෝග තුරන් කිරීම මගින් බෝවන රෝග කෙරෙහි අවධානය යොමුකිරීමෙන් හා මාතෘ හා ළදරු සෞඛ්‍ය වර්ධනය කිරීම මගින් ශ්‍රී ලංකාව සෞඛ්‍ය අංශයේ විශිෂ්ඨ තත්ත්වයක් අත්කරගෙන තිබේ. කෙසේ වුවද, සමහරක් බෝ නොවන රෝග විශාල වශයෙන් පැතිරයාම මගින් වර්තමානයේ දී සෞඛ්‍ය අංශයේ මෙම ජයග්‍රහණ අභියෝගයට ලක්වී තිබේ. ජනගහනය වයස්ගතවීම, ජීවන ශෛලිය වෙනස්වීම සහ නාගරීකරණය, මෙම බෝවන රෝගවල සිට බෝ නොවන රෝග දක්වා රෝගවල සංක්‍රාන්තියක් ඇතිවීමට බලපෑ හේතූන් වේ. 1991-2001 කාලපරිච්ඡේදය සඳහා වූ වයස් - ප්‍රමිති දත්ත විශ්ලේෂණයක් මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ බෝ නොවන නිදන්ගත රෝගවලින් මරණයට පත්වන සංඛ්‍යාව බොහෝ දියුණු රටවල්වලට වඩා සියයට

20-30 කින් ඉහළ බව පෙන්වා දී ඇත (ලෝක බැංකුවේ වයස්ගත ජනගහන අධ්‍යයනය 2008). හෘද රෝග, දියවැඩියාව, නිදන්ගත ශ්වසන රෝග, වකුගඩු ආබාධ සහ පිළිකා ශ්‍රී ලංකාවේ වාර්තා වන ප්‍රධාන බෝ නොවන රෝග වේ. බෝ නොවන රෝග ඉහළයාමේ ප්‍රවණතාවය හේතුවෙන් සෞඛ්‍ය අංශය සඳහා රජයේ සම්පත් වෙන්කිරීම මත පීඩනයක් ඇති කරමින් සෞඛ්‍ය සේවා සඳහා අතිරේක ප්‍රතිපාදන සඳහා ඉල්ලුමක් ඇති කර තිබේ. නිදන්ගත බෝ නොවන රෝග වැළැක්වීම සහ පාලනය කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ හා පෝෂණ අමාත්‍යාංශය විසින් ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් සහ උපායමාර්ගික සැලැස්මක් සකස් කර තිබේ.

සමහරක් බෝ වන රෝග නැවත නැවතත් මතු වීම, රටේ සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ දියුණුවට තර්ජනයක් වී තිබේ. 2009 දී ඩෙංගු රක්තපාන උණ පැතිරයාම නිසා සමස්ත සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රය දැඩි පීඩාවට ලක් විය. ඩෙංගු උණ රෝගීන් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් ඉහළයාම, ඩෙංගු උණ පැතිරීම පාලනය කිරීම සඳහා කඩිනම් ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය පෙන්වයි. මේ අතර, 2009 දී ශ්‍රී ලංකාවෙන් නව ඉන්ෆ්ලුවෙන්සා (AH1N1) රෝගීන් කිහිපදෙනෙක් වාර්තා වූ අතර මෙම රෝගය බෝවීම වැළැක්වීම සඳහා සෞඛ්‍ය බලධාරීන් විසින් කඩිනම් පියවර ගන්නා ලදී.

2009 දී සෞඛ්‍ය සේවා ව්‍යාපෘති කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවැතුණි. මානුෂීය මෙහෙයුම්වලින් පසු උතුරේ අභ්‍යන්තරිකව අවතැන්වූවන් 300,000 කට ආසන්න සංඛ්‍යාවකට අවශ්‍ය කඩිනම් සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීමේ විශාල අභියෝගයකට සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ හා පෝෂණ අමාත්‍යාංශය මුහුණ දුණි. මෙම අභ්‍යන්තරිකව අවතැන්වූවන්ට පහසුකම් සැලසීම සඳහා සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ හා පෝෂණ අමාත්‍යාංශයට අවශ්‍ය සම්පත් රට තුළින් මෙන්ම රටෙන් පිටතින් ද ලබාගැනීමට සිදුවූ අතර පළාත් සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවල සහයෝගය ද ඇතිව කඩිනම් සෞඛ්‍ය අවශ්‍යතා සැපයීමට මෙන්ම රෝග පැතිරීම වැළැක්වීම සඳහා අදාළ බලධාරීන් සමඟ සම්බන්ධීකරණ කටයුතු සිදු කළේය. මෙයට අමතරව, සහන ගම්මානවල රෝහල් පහක් ස්ථාපිත කිරීම, බාහිර රෝගීන්ට සේවය ලබාදීම සඳහා ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා මධ්‍යස්ථාන 28 ක් ස්ථාපිත කිරීම, අදාළ ක්ෂේත්‍රවල විශේෂඥ වෛද්‍යවරුන් සහභාගි වන විධිමත් සායනවලට අමතරව විශේෂ සායන පැවැත්වීම, සහන ගම්මානවලට පුළුල් සෞඛ්‍ය සේවා හඳුන්වා දීම, සහන ගම්මානවලට සෞඛ්‍ය

සේවා සැපයීම සඳහා අවශ්‍ය මානව සම්පත් සංවලනය කිරීම සහ අභ්‍යන්තරිකව අවතැන්වූවන්ගේ ජීවන රටාව සාමාන්‍ය තත්ත්වයට ගෙන ඒම ඉලක්ක කරගනිමින් විශාල මනෝ විද්‍යාත්මක ක්‍රියාකාරකම් පැවැත්වීම මගින් රෝහල් වැඩිදියුණු කිරීමට සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ හා පෝෂණ අමාත්‍යාංශය විසින් උතුරු, නැගෙනහිර සහ උතුරු මැද පළාත්වල සෞඛ්‍ය ආයතන වලට සහයෝගය ලබාදෙන ලදී. 2009 දී උතුරු සහ නැගෙනහිර පළාත් ඉලක්ක කරගනිමින් යාපනය සහ මඩකලපුව ශික්ෂණ රෝහල් සහ අක්කරෙයිපත්තුව මූලික රෝහල වැඩිදියුණු කිරීම යන ප්‍රධාන යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති තුනක් ක්‍රියාත්මක කෙරෙමින් පැවතුණි.

අධ්‍යාපනය

මානව ප්‍රාග්ධන සංවර්ධනය, රටක තීරසාර ඉහළ ආර්ථික වර්ධනයක් සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රධාන සාධකයක් ලෙස හඳුනාගෙන තිබේ. විශේෂයෙන්ම දැනුම පදනම් කරගත් ආර්ථිකයක් ගොඩනැගීම අරමුණු කරගත් රටකට මෙය ඉතා වැදගත් වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ සාක්ෂරතාවය සහ පාසල්වලට ඇතුළත්වීමේ අනුපාතය ඉහළ මට්ටමක පවතින අතර මෙම දර්ශක සමහරක් දියුණු රටවල් හා සම මට්ටමේ පවතී. බලයට පත් වූ සෑම රජයක්ම නිදහස් අධ්‍යාපනය වැඩිදියුණු කිරීමට හා අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමට දැඩි කැපවීමකින් කටයුතු කළ අතර එමඟින් ප්‍රාග්ධන අධ්‍යාපනයට ප්‍රවේශවීම සඳහා සෑමට සම අවස්ථා සලසන ලදී. කෙසේ වුවද, රජයේ අධ්‍යාපන පද්ධතිය විසින් බිහිකරන මානව ප්‍රාග්ධනයේ ගුණාත්මකභාවය ශ්‍රම වෙළෙඳපොළ අවශ්‍යතාවයන්ට අනුකූලව වෙනස් වී නොමැත. මෙම ගැටලුව පසුගිය කාලය පුරාම මත හේදයට තුඩු දුන් නමුත් ආර්ථික කටයුතු සඳහා පෞද්ගලික අංශයේ භූමිකාව සැලකිය යුතු මට්ටමකින් ඉහළයාම හේතුවෙන් මෑත කාලයේ දී මෙම ගැටලුව වඩාත් තීව්‍ර වී ඇත. කාර්මික සහ වෘත්තීය පුහුණුවේ වැදගත්කම අවම කොට සාමාන්‍ය හා විශ්ව විද්‍යාල අධ්‍යාපනයේ වැදගත්කම අවධාරණය කිරීම පුහුණු ශ්‍රම බලකායේ හිඟයට සහ උගත් තරුණයන් අතර සේවා වියුක්තියට ආංශික වශයෙන් හේතු වී ඇත.

නව දැනුම පිළිබඳ මං සෙවීමට හා එය ශ්‍රම වෙළෙඳපොළේ ගතික අවශ්‍යතා සමඟ ගැලපීම සඳහා ආයෝජනය කිරීම වැදගත් වේ. සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනයේ මෙම ගැටලුවට විසඳුමක් ලෙස පාසල්වල පවතින

අවශ්‍යතා වෙත දැඩි අවධානයක් යොමුකරමින් පහළ සිට ඉහළට සහ ඉහළ සිට පහළට සැලසුම් කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් භාවිතා කරමින් 2006 - 2010 කාලය ආවරණය වන පරිදි මැදිකාලීන, විස්තරාත්මක අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ සංවර්ධන රාමුව සහ වැඩසටහන (ESDFP) දියුණු කරන ලදී. මූලික හා ද්විතීයික අධ්‍යාපනය සඳහා ප්‍රවීණත්වයට සම අවස්ථා ලබාදීම, මූලික හා ද්විතීයික අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීම, අධ්‍යාපනයේ ආර්ථිකමය කාර්යක්ෂමතාවය ඉහළ

3.9 සංඛ්‍යා සටහන සාමාන්‍ය හා විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනයේ මූලික ලක්ෂණ

ශීර්ෂය	2008	2009 (අ)
සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය		
1. මුළු පාසල් සංඛ්‍යාව	10,447	10,205
රජයේ පාසල් සංඛ්‍යාව	9,662	9,410(අ)
ඉන්, ජාතික පාසල් සංඛ්‍යාව	330	334
වෙනත් පාසල්	785	795
පෞද්ගලික (ඇ)	92	98
පිරිවෙන්	691	697
2. මුළු ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව ('000)	4,101	4,032
3. නව ඇතුළත් කර ගැනීම් ('000) (ඇ)	326	328
4. මුළු ගුරුවරු සංඛ්‍යාව ('000)	224	224
5. ශිෂ්‍ය/ගුරු අනුපාතය (රජයේ පාසල්)	20	19
6. අධ්‍යාපනය සඳහා වූ රජයේ මුළු වියදම (රු. බිලියන) (ඉ)	100.1	100.5
වර්තන වියදම	77.1	82.4
ප්‍රාග්ධන වියදම	22.9	18.1
විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය		
1. විශ්වවිද්‍යාල සංඛ්‍යාව	15	15
2. ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව (ඊ)	66,891	65,588
3. කට්ටාචාර්යවරු සංඛ්‍යාව	4,452	4,738
4. උපාධිලත් සංඛ්‍යාව (ඊ)	12,958	෧෭,෩෨෦
කලා සහ සෞන්දර්ය අධ්‍යයන	4,012	෧෭,෩෨෦
වාණිජ සහ කළමනාකරණ අධ්‍යයන	2,547	෧෭,෩෨෦
නීතිය	345	෧෭,෩෨෦
ඉංජිනේරු විද්‍යා	1,114	෧෭,෩෨෦
වෛද්‍ය විද්‍යා	1,294	෧෭,෩෨෦
විද්‍යා	2,274	෧෭,෩෨෦
අනෙකුත්	1,372	෧෭,෩෨෦
5. ප්‍රථම උපාධිය සඳහා නව ඇතුළත්වීම් (ඊ)	20,069	20,846

(අ) තාවකාලික මූලයන්: අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය
 (ආ) සංගණන දිනයන් වලදී පැවති යුධ වාතාවරණය යටතේ මූලිකව සහ කිලිනොච්චි දිස්ත්‍රික්කවල සියළු රජයේ පාසල් සහ මන්තාරම සහ වව්නියා දිස්ත්‍රික්කවල ඇතැම් රජයේ පාසල් තාවකාලිකව වසා තැබිණි.
 (ඇ) රජය විසින් අනුමත පෞද්ගලික පාසල් සහ විශේෂ අවශ්‍යතා සහිත ළමුන් සඳහා වූ පාසල් (මෙයට සමාගම් පනත යටතේ ලියාපදිංචි කළ ජාත්‍යන්තර පාසල් අයත් නොවේ)
 (ඈ) රජයේ පාසල් සඳහා පමණි.
 (ඉ) උසස් අධ්‍යාපනය සඳහා වූ රජයේ වියදම් ද ඇතුළත් ය.
 (ඊ) විවෘත විශ්වවිද්‍යාලයේ ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව ඇතුළත් නැත.

නැංවීම සහ සම්පත් බෙදාහැරීමේ සමානාත්මතාවය වැඩිදියුණු කිරීම, අධ්‍යාපන යහපාලනය සහ සේවා සැපයීම ශක්තිමත් කිරීම යන මූලික ප්‍රතිපත්තිමය තේමාවන්ගෙන් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ සංවර්ධන රාමුව සහ වැඩසටහන සමන්විත වේ. විෂයමාලා සංශෝධනය පිළිබඳ වර්තමාන ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය, මගින් විභාග වෙත යොමු වූ විෂයමාලා පදනම් කරගත් අධ්‍යාපන පටිපාටියක සිට සුදුසුකම් පදනම් කරගත් අධ්‍යාපන පටිපාටියක් වෙත මාරුවීම, ඉංග්‍රීසි සහ තොරතුරු තාක්ෂණය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ ළමුන්ට ජීවන කුසලතා ලබාදීම අරමුණු කොටගෙන සකස් කර ඇත. අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය සහ පළාත් අධ්‍යාපන බලධාරීන් ද පාසල් මට්ටමෙන් තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය ප්‍රවර්ධනය කිරීමට පියවර ගෙන තිබේ. අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය “ඉසුරු පාසල්” වශයෙන් පාසල් 150 ක් හඳුනාගෙන තිබෙන අතර, ජාතික පාසල්වලට ඇතුළත්වීමට පවතින ඉහළ ඉල්ලුමට පිළියමක් වශයෙන් තෝරාගත් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශවල මෙම ‘ඉසුරු පාසල්’ ද්විතියික අධ්‍යාපනය සඳහා ජාතික පාසල් මට්ටමට දියුණු කිරීමට අරමුණු කරගෙන තිබේ. 2012 අවසානයේ දී ‘ඉසුරු පාසල්’ සංඛ්‍යාව 325 ක් දක්වා ඉහළ නැංවීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

උතුරු සහ නැගෙනහිර පළාත් මුදාහැනීමත් සමග යුද්ධයෙන් පීඩාවට පත් වූ සියළුම පාසැල් යන වයසේ දරුවන්ගේ අධ්‍යාපන කටයුතු යළි ආරම්භ කිරීමේ අවශ්‍යතාවය අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය විසින් හඳුනාගෙන තිබේ. අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය විසින් උතුරු පළාතේ වචනියාව සහ මන්නාරම යන දිස්ත්‍රික්කවල පාසල් යළි නගාසිටුවීම සඳහා රුපියල් මිලියන 40 ක් වෙන්කර ඇත. අමාත්‍යාංශය විසින් අවතැන් වූ සහ සහන ගම්මානවල වෙසෙන පාසල් සිසුන් සඳහා තාවකාලික පංති කාමර, නිල ඇඳුම්, මේස - පුටු, පෙළ පොත්, ඉගෙනුම් උපකරණ හා අනෙකුත් මූලික පහසුකම් ලබාදී ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ උසස් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය නැංවීම සඳහා විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රතිපාදන කොමිසම ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් අනුගමනය කර ඇත. විශ්වවිද්‍යාල සහ උසස් අධ්‍යාපන ආයතන මගින් පවත්වන අධ්‍යාපන පාඨමාලාවල ගුණාත්මක බව අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා වෙනම ඒකකයක් විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රතිපාදන කොමිසමේ ලේකම් කාර්යාලය තුළ පිහිටුවා තිබේ. එම තත්ත්ව සහතික සභාව මගින් 2009 වසර තුළ විශ්වවිද්‍යාල 3 ක

විමර්ශන කටයුතු පවත්වා ඇත. මේ අතර, බාහිර උපාධි පාඨමාලා නියාමනය සඳහා අන්තර්වාර මණ්ඩලයක් පත් කර ඇති අතර බාහිර උපාධි සඳහා ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කිරීමට සාකච්ඡා කර තිබේ. විශ්වවිද්‍යාලවල අධ්‍යයන සහ අනධ්‍යයන කාර්ය මණ්ඩල සේවකයින්ගේ කුසලතා වර්ධනය සඳහා කාර්ය මණ්ඩල සංවර්ධන වැඩසටහන් ආරම්භ කර ඇත. උසස් අධ්‍යාපනය සඳහා පෞද්ගලික අංශයේ දායකත්වයේ ඇති වැදගත්කම හඳුනාගනිමින් විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රතිපාදන කොමිසම විසින් පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන 8 කට තෝරාගත් පාඨමාලා සඳහා උපාධි පිරිනැමීමේ අවස්ථාව ලබා දී ඇත. මේ අතර, 1978 අංක 16 දරන විශ්වවිද්‍යාල පනතේ 25 (අ) වගන්තිය යටතේ ජාතික ව්‍යාපාර කළමනාකරණ ආයතනය, පාඨමාලා 2 ක් සඳහා උපාධි පිරිනැමීමේ ආයතනයක් ලෙස විශ්ව විද්‍යාල ප්‍රතිපාදන කොමිසම මගින් පිළිගෙන ඇත. මෙයට අමතරව, ප්‍රථම උපාධි අධ්‍යාපනයේ අදාළත්වය සහ ගුණාත්මකභාවය වර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය (IRQUE) යටතේ පොදු ජාතික උසස් අධ්‍යාපන කළමනාකාරිත්ව තොරතුරු පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීමට මූලික කටයුතු සිදුකර තිබේ. මෙය සමස්ත අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ සැලසුම් සකස් කිරීම, අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම සඳහා අවශ්‍ය තොරතුරු ලබාදිය හැකි කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතියකි.

විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය සඳහා පෞද්ගලික ආයෝජන ඉහළ නැංවීම මගින් වැඩි දෙනෙකුට විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය ලැබීමේ අවස්ථාව සැලසීම ඇතුළුව ඉහළ ප්‍රතිලාභ අත්කර ගත හැකිය. මෙමගින් විශ්වවිද්‍යාල පද්ධතියට ගලා එන සමස්ත සම්පත් ප්‍රමාණය වැඩිවන අතර, එය ඉහළ තරඟකාරිත්වය හරහා විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මක බව ඉහළ නැංවීමට උපකාරී වනු ඇත. තෝරාගත් විෂය ක්ෂේත්‍ර සඳහා ඉහළ ගුණාත්මකභාවයකින් යුත් පෞද්ගලික විශ්වවිද්‍යාල පිහිටුවීම, අනුබද්ධ විශ්වවිද්‍යාල පිහිටුවීම, ඒවාට අදාළ යටිතල පහසුකම් සැපයීම, ඒකාබද්ධ උපාධි ලබාගැනීමට අවස්ථාව සැලසීම, දුරස්ථ අධ්‍යාපන වැඩසටහන් ලබාදීමට කටයුතු කිරීම ආදිය මගින් පෞද්ගලික අංශය දිරිමත් කිරීම සඳහා විකල්ප ක්‍රම අනුගමනය කිරීම පිළිබඳව රජයට සොයා බැලිය හැක. මේ අතර, ගුණාත්මක බව ඉහළ නැංවීම, විශ්වවිද්‍යාල වරම් ලැබීමේ අවස්ථා ඉහළ නැංවීම සහ වඩා තරඟකාරී පරිසරයක් ඇති කිරීම යන කරුණු ඉලක්ක කර

ගනිමින් යෝජනා කර ඇති සහ ක්‍රියාත්මක කෙරෙමින් පවතින අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් දැනට පවතින අධ්‍යාපන ක්‍රමය වැඩි දියුණු කළ හැකිය.

වර්ෂය තුළදී තාක්ෂණික සහ වෘත්තීය අධ්‍යාපන පුහුණු ක්ෂේත්‍රයේ අඛණ්ඩ වර්ධනයක් දක්නට ලැබුණි. මෙම ක්ෂේත්‍රයේ නියාමනය සහ අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ ගැනීමේ අයිතිය ඇති තාක්ෂණික සහ වෘත්තීය පුහුණු කොමිසම විසින් ජාතික තාක්ෂණික සහ වෘත්තීය අධ්‍යාපන පුහුණුව සඳහා ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් සකස් කරන ලදී. ජාතික සහ අන්තර්ජාතික වශයෙන් ශ්‍රම ඉල්ලුමක් ඇති රැකියා අවස්ථා සඳහා අවශ්‍ය පුහුණුව ලබාදීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති සහ ක්‍රමෝපායන් හඳුන්වාදීම මෙම ප්‍රතිපත්ති රාමුවෙන් අපේක්ෂා කෙරේ. 2009 දී තාක්ෂණික සහ වෘත්තීය අධ්‍යාපන පුහුණු සැලසුම් විශේෂයෙන්ම උතුරු සහ නැගෙනහිර පළාත් කේන්ද්‍ර කරගෙන සිදුකරන ලදී. 2008 දී ආරම්භ කෙරුණු වෘත්තීය තාක්ෂණ විශ්වවිද්‍යාලය යටතේ අධ්‍යාපන පීඨයක් ආරම්භ කරන ලදී. එසේම, ප්‍රාදේශීය වශයෙන් අවශ්‍ය වන ශ්‍රම ඉල්ලුම පදනම් කරගනිමින් පුහුණු ශ්‍රමිකයන් සැපයීම අරමුණු කොටගෙන තාක්ෂණික සහ වෘත්තීය අධ්‍යාපන කොමිසම නව තාක්ෂණික සහ වෘත්තීය අධ්‍යාපන පුහුණු වැඩසටහනක් සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කරන ලදී.

නිවාස සහ නාගරික සංවර්ධනය

ජාතික නිවාස ප්‍රතිපත්තිය මගින් පෞද්ගලික අංශයේ දායකත්වය දෙවැන්නේ කිරීමේ අවශ්‍යතාවය, රජයේ ඉඩම් උපරිම ආකාරයෙන් වඩාත් ඵලදායී ලෙස යොදාගැනීම සහ අවශ්‍ය මූලික පහසුකම් සැපයීම මගින් පවතින නිවාස උපරිම ලෙස ප්‍රයෝජනයට ගැනීම අවධාරණය කරයි. ආදායම් මට්ටම්වල ඉහළයාම සහ ජීවන රටාව වෙනස්වීම හේතුකොටගෙන ඉහළ සහ මධ්‍යම පාන්තිකයින්ගේ නිවාස අවශ්‍යතාවය සපුරාලීමේදී පෞද්ගලික අංශය මූලිකත්වය ගෙන කටයුතු කරන අතර අඩු ආදායම්ලාභීන් සහ වෙනත් විශේෂිත කණ්ඩායම්වලට නිවාස පහසුකම් සැලසීමට රජය ක්‍රියා කරයි.

හේතු කිහිපයක් නිසා 2009 දී නිවාස අංශයේ වර්ධනයට බාධා පැමිණුණි. ශ්‍රී ලංකාවේ නිවාස ඉල්ලුම සහ සැපයුම අතර, පවතින පරතරයට ප්‍රධාන හේතූන් වන්නේ ඉහළ ණය පොලී අනුපාතික, සාපේක්ෂ වශයෙන් ඉහළ මිල ගණන් හේතුවෙන් මධ්‍යම හා අඩු ආදායම්ලාභීන්ට නිවාස මිලදී ගැනීම අසීරු වීම,

බැංකු සහ ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය සමාගම් අඩු ආදායම්ලාභීන් ඉලක්ක නොකිරීම, ණය පහසුකම් පිළිබඳ තොරතුරු අඩු මට්ටමක පැවතීම සහ ස්ථීර මාසික වැටුපක් නොලබන සේවකයින්ට ණය දීමට බැංකුවල ඇති නොකැමැත්තයි. රටේ පවතින නිවාස අවශ්‍යතාවය ඉහළ මට්ටමක පැවැතියද, එම අවශ්‍යතාවයට වඩා නිවාස සම්බන්ධයෙන් ඇති සඵල ඉල්ලුම අඩු මට්ටමක පවතී. ශ්‍රී ලංකාවේ නිවාස ණය වෙළෙඳපොළ පවුම් හේතුකොටගෙන නිවාස උකස් ණය ලබාගැනීමේ හැකියාව සීමාවී ඇති බැවින් ජනගහනයෙන් සියයට 3-4.5ක්වැනි අඩු ප්‍රතිශතයක් නිවාස උකස් ණය ලබාගෙන ඇත. 2009 දී බැංකු අංශය මගින් ලබාදුන් නිවාස ණය වල වටිනාකම රුපියල් බිලියන 167.8 වන අතර, එය 2008 ට සාපේක්ෂව සියයට 1.5 ක පහළ යාමක් පෙන්නුම් කරයි. මේ අතර, ගොඩනැගිලි ද්‍රව්‍යවල මිල ගණන් පසුගිය වසර කිහිපය පුරා සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගොස් ඇති අතර, ලෝක ආර්ථික අවපාතය හමුවේ ආර්ථිකයේ ඇතිවූ පසුබෑම ද නිවාස වෙළෙඳපොළ කෙරෙහි අහිතකර ලෙස බලපා ඇත.

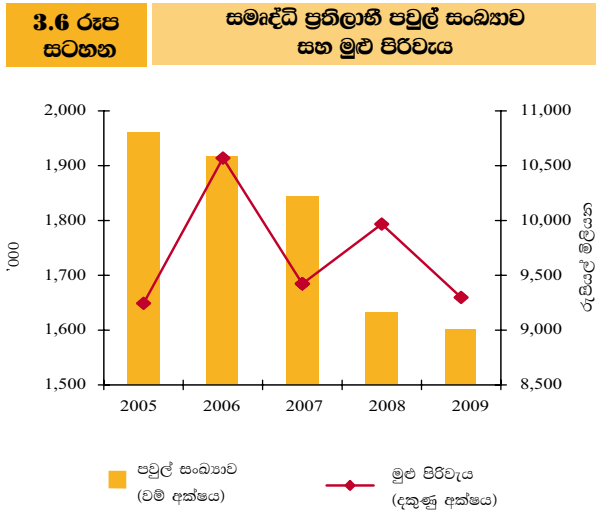
නිවාස සහ පොදු පහසුකම් අමාත්‍යාංශය 2009 දී නිවාස සංවර්ධන වැඩසටහන් කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කළේය. ගම නැගුම නිවාස වැඩපිළිවෙල, රාජ්‍ය සේවකයින්ගේ නිවාස ව්‍යාපෘතිය, පල්ලිමුනෙයි නිවාස යෝජනා ක්‍රමය, වතු නිවාස යෝජනා ක්‍රමය සහ ජනසෙවන නිවාස ප්‍රතිපාදන වැඩසටහන, නිවාස සහ පොදු පහසුකම් අමාත්‍යාංශය මගින් ක්‍රියාත්මක කළ ප්‍රධාන නිවාස ව්‍යාපෘති වේ. ගම නැගුම නිවාස යෝජනා ක්‍රමයේ ප්‍රධාන අරමුණ වනුයේ ගම් 14,000 ක ජීවත්වන අඩු ආදායම්ලාභී දිළිඳු පවුල්වලට ස්ථීර නිවාස ලබාදීමයි. මෙම වැඩසටහන යටතේ ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය මගින් නව නිවාස තැනීමටත්, පවතින නිවාස අඵන්වැඩියා කිරීමටත් අවශ්‍ය මූල්‍ය සහ තාක්ෂණික සහාය ලබාදෙයි. අමාත්‍යාංශය මුහුණ දී ඇති මූල්‍ය ප්‍රතිපාදනවල හිඟකම නිසා බොහෝ නිවාස ව්‍යාපෘතීන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වයට බාධා ඇතිවී තිබේ. මේ අතර, ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශය සහ ධීවර අමාත්‍යාංශය ත්‍රිවිධ හමුදාවේ සාමාජිකයන් සඳහා සහ ධීවර පවුල් සඳහා නිවාස ඉදිකර දීමට කටයුතු කර තිබේ. “අපි වෙනුවෙන් අපි” වැඩසටහන යටතේ ඉපලෝගම ප්‍රදේශයේ නිවාස 1,620 ක් ඉදිකර අවසන් අතර, එහි දෙවන අදියර ලෙස හොරොච්චනානේ නිවාස ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කිරීමට නියමිතය. ජාතිය ගොඩනැගීමේ සහ වතු යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීමේ අමාත්‍යාංශය උතුරු සහ නැගෙනහිර

පළාත්වල නිවාස අළුත්වැඩියා කිරීම සඳහා උතුරු සහ නැගෙනහිර ප්‍රජා ප්‍රතිෂ්ඨාපන සහ සංවර්ධන වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කළේය.

දිළිඳුකම තුරන් කිරීම

අඩු ආදායම්ලාභී පවුල්වල බොහෝ කල් පැවැති දිළිඳුකම තුරන් කිරීමට හෝ ඔවුන්ගේ ජීවිකාව පවත්වාගෙන යාමේ දී මුහුණදීමට සිදුවන අවදානම් වලින් ඔවුන් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා සම්පත් ප්‍රති ව්‍යාප්ත කිරීම සමාජ ආරක්ෂණ ජාල වැඩසටහන් තුළින් අපේක්ෂා කෙරේ. එම වැඩසටහන් දිළිඳු පවුල්වල ජීවිකාව කෙරෙහි අන්වැලක් සපයන අතර, එය සමාජ ආරක්ෂණ රැහැන් වැඩපිළිවෙළ සමඟ ඒකාබද්ධ කිරීමෙන් වඩාත් සාර්ථක ලෙස දිළිඳුකම තුරන් කිරීමට අපේක්ෂා කරයි. සමාජ ආරක්ෂණ වැඩසටහනට දිළිඳු පවුල් වෙත ලබාදෙන මුදල් ආධාර, ආහාර සලාක, අතිරේක පෝෂණ ද්‍රව්‍ය, මිල සහන සහ කෘෂිකාර්මික යෙදවුම් සහන ඇතුළත් වේ. සමාජ ආරක්ෂණ රැහැන් වැඩපිළිවෙළ දිළිඳු කමින් මිදීමට අන්වැලක් සපයන අතර, එය දිගුකාලීනව දිළිඳුකම තුරන් කිරීම සඳහා වැදගත් වේ. සමාජ ආරක්ෂණ රැහැන් වැඩපිළිවෙළ යටතේ දිළිඳුකම තුරන්කිරීමේ ප්‍රධාන ක්‍රමෝපාය වනුයේ ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය වැඩසටහන් හරහා ඉතා කුඩා ව්‍යාපාර බිහිකිරීමයි.

2009 වසරේදී සමෘද්ධි කොමසාරිස් ජෙනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ දිළිඳුකම තුරන් කිරීමේ විවිධ වැඩසටහන් අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කෙරිණි. සමෘද්ධි සහනාධාර වැඩසටහන, පෝෂණ දීමනා වැඩසටහන, අවතැන්වූවන්ට වියළි සලාක ලබාදීමේ

වැඩපිළිවෙළ, සමෘද්ධි සමාජ ආරක්ෂණ වැඩසටහන, 'සිප්දොර' ශිෂ්‍යත්ව වැඩපිළිවෙළ සහ භූමිතෙල් සහනාධාරය ප්‍රධාන වැඩසටහන් තුළට ඇතුළත් වේ. මීට අමතරව, සමෘද්ධි අධිකාරිය විසින් ප්‍රජා සංවර්ධන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. පවුල් මිලියන 1.6 ක් සමෘද්ධි සහනාධාරය යටතේ ප්‍රතිලාභ ලැබූ අතර, ඒ සඳහා රුපියල් මිලියන 9,298 ක මුදලක් වැය විය. කෙසේ වුවද, දැනට ක්‍රියාත්මක වන වියළි සලාක බෙදාදීමේ වැඩසටහන ඉදිරියේදී ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී වඩාත් යෝග්‍ය ප්‍රදේශ, දිළිඳුකම සහ වයස් මට්ටම් ඉලක්ක කිරීම තුළින් ඉතා සම්පව අධීක්ෂණය කළයුතු අතර, එහි කාර්යක්ෂමතාව සහ පෝෂණ මට්ටම වැඩි දියුණු කිරීම ඉලක්ක කරගත යුතුය. රට තුළ ඉහළ මට්ටමක පවතින මන්දපෝෂණය රටේ සමාජ

3.10 සංඛ්‍යා සටහන: සමෘද්ධි සුභසාධන වැඩසටහන සහනාධාරලාභී පවුල් සංඛ්‍යාව සහ ප්‍රදානයන්හි වටිනාකම (අ)

වසර	සමෘද්ධි සහනාධාර වැඩසටහන		වියළි සලාක වැඩසටහන		පෝෂණ දීමනා වැඩසටහන	
	පවුල් සංඛ්‍යාව (අ)	වටිනාකම රු. මිලියන	පවුල් සංඛ්‍යාව (අ)	වටිනාකම රු. මිලියන	පවුල් සංඛ්‍යාව (අ)	වටිනාකම රු. මිලියන
2004	1,864,058	8,593	155,048	2,226	103,967	218
2005	1,960,664	9,244	98,223	1,142	122,186	250
2006	1,916,594	10,570	122,269	1,359	186,211	576
2007	1,844,660	9,423	105,105	1,234	102,020	594
2008	1,631,133	9,967(අඳ)	102,662	1,457	86,480	386
2009	1,600,786	9,298(අඳ)	173,450	2,859	71,762	518

(අ) සමෘද්ධි වැඩසටහන වඩාත් හොඳින් ඉලක්ක ගත කිරීම සහ සමෘද්ධිලාභීන්ගේ ආදායම් මට්ටම් ඉහළයාම නිසා 2008 සහ 2009 දී සහනාධාරලාභී පවුල් සංඛ්‍යාව අඩුවිය.
 (ආ) වර්ෂය අවසානයේ දී
 (ඇ) භූමිතෙල් සහනාධාරය ද ඇතුළත්ව.
 මූලාශ්‍රය: සමෘද්ධි කොමසාරිස් ජෙනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව මුදල් හා ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යාංශය

සංවර්ධනයට අභියෝගයක් වන බැවින් මෙම සමහරක් ආහාර වැඩසටහන්, ප්‍රජා සංවර්ධන වැඩසටහන් සමඟ ඒකාබද්ධව ක්‍රියාත්මක කිරීමේ හැකියාව විමසා බැලීම අවශ්‍ය වේ.

රටේ ජනගහනයෙන් සියයට 32 කට සමෘද්ධි සහනාධාරය යටතේ ප්‍රතිලාභ ලබා දෙයි. සියයට 15.2 වූ දරිද්‍රතාවයෙන් පෙළෙන ජනගහනය (2006/2007 සමීක්ෂණය) හා සැසඳීමේදී සියයට 32 වූ සමෘද්ධිලාභීන්ගේ ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු ඉහළ අගයක් ගෙන ඇත. මින් පැහැදිලිවන්නේ සමෘද්ධි සහනාධාර වැඩසටහන තවදුරටත් තාර්කිකරණය කිරීමට හැකියාවක් පවතින අතර එයින් අවශ්‍යම පුද්ගලයින් සඳහා වඩා වැඩි සහනාධාර ප්‍රමාණයක් ලබාදිය හැකි බවයි. මේ අතර, සමෘද්ධි සහනාධාරය ගම් මට්ටමින් ඉලක්කගත කිරීම 2009 දී ද ක්‍රියාත්මක විය.

පරිසරය

පරිසර සංරක්ෂණය හා ඉහළ ආර්ථික වර්ධනය යන ඉලක්ක අතර තුළනයක් පවත්වාගැනීම දැඩි අභියෝගයකි. හුදු ලාභය මත පමණක් පදනම්ව සිදුවන තිරසාර නොවන පරිභෝජන රටාව, ස්වභාවික සම්පත් කෙරෙහි ඇති ඉල්ලුම ඉහළ නැංවීමට හේතු වී ඇති

අතර එය පරිසර පද්ධතිවල සමතුලිතභාවය කෙරෙහි අහිතකර ලෙස බලපායි. සිසු ආර්ථික වර්ධනයක් උදාකර ගැනීමට නම් වැඩි ස්වභාවික සම්පත් ප්‍රමාණයක් පරිභෝජනය කළයුතු අතර පරිසර සංරක්ෂණයට අවශ්‍ය පියවර නොගතහොත් වැඩි අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණයක් නිපදවීම නිසා පරිසරයට හානි පැමිණේ.

මෙම වසර තුළ පරිසර හා ස්වභාවික සම්පත් අමාත්‍යාංශය පරිසර සංරක්ෂණය සඳහා ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් ගෙන තිබේ. රට තුළ සිදුවන විවිධ ක්‍රියාකාරකම් නිසා වෙරළ සහ සාගර පරිසරයට වන හානිය අවම කිරීම සඳහා එක්සත් ජාතීන්ගේ පරිසර වැඩසටහන සහ ලෝක කාර්යසාධන වැඩසටහනේ අනුග්‍රහයෙන් පරිසර හා ස්වභාවික සම්පත් අමාත්‍යාංශය කෙටි, මැදි සහ දිගුකාලීන අරමුණු සහිත ජාතික කාර්යසාධන වැඩසටහනක් ක්‍රියාවට නංවා ඇත. මෙම වැඩසටහන මගින් සුදුසු රාජ්‍ය ප්‍රතිපාදන වැඩසටහන්, පරිසර දූෂණ පාලන ක්‍රමවේද, පරිසර දූෂණය වැළැක්වීම සඳහා වෙළෙඳපොළ සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය දිරිගැන්වීම් ලබාදීම සහ සේවකයන්ගේ හැකියාවන් වැඩිදියුණු කිරීමේ අවශ්‍යතාවය හඳුනාගෙන ඇත. තිරසාර සංවර්ධනයක් සඳහා ඇති අභියෝග ජයගැනීම අරමුණු කරගෙන තිරසාර සංවර්ධනය සඳහා වූ ජාතික

විශේෂ සටහන 5 **ආර්ථිකය හරිතකරණය**

හැඳින්වීම¹

ආර්ථිකය හරිතකරණය යනු පරිසරයට වන හානිය අවමවන අයුරින් ස්වභාවික හා මානව සම්පත් ප්‍රාග්ධන ආයෝජනයෙන් වඩා වැඩි ප්‍රතිලාභ ලබාගැනීම සඳහා ව්‍යාපාර සහ යටිතල ව්‍යුහය ප්‍රතිසංවිධානය කිරීමයි. හරිතාගාර වායු විමෝචනය අවම කිරීමෙන්, ස්වභාවික සම්පත් භාවිතය සීමා කිරීමෙන්, පරිසරයට අපද්‍රව්‍ය නිකුත්වීම අවම කිරීමෙන්, සමාජ පරතරය අවම කිරීමෙන් සහ ස්වභාවික සම්පත්වල දිගුකාලීන රඳා පැවැත්ම තහවුරු වන ලෙස භාවිතයට ගැනීමෙන් ද, පරිසරයට වන හානිය අවම කරගත හැක. හරිත ආර්ථිකයක් මගින් හරිත රැකියා අවස්ථා උදාකර ගතහැකි අතර එමගින් පරිසර දූෂණය, මිහිතලය උණුසුම් වීම, පුනර්ජනනය කළ නොහැකි සම්පත්වල ක්ෂයවීම ඇතුළුව පරිසර හානිය අවම කරගත හැකි අතර, තිරසාර ආර්ථික වර්ධනයක් උදාකර ගතහැක. එබැවින්, ලොව බොහෝ රටවල රජයන් ඔවුන්ගේ ප්‍රතිපත්ති සහ ආයෝජන වෙනස් කිරීමෙන් සහ පරිසරයට හානි නොවන තාක්ෂණය යොදාගැනීම, පුනර්ජනනීය

බලශක්තිය භාවිතය, ජල සම්පාදනය, හරිත ප්‍රවාහන ක්‍රම යොදාගැනීම, හරිත ගොඩනැගිලි සහ තිරසාර කෘෂිකර්මාන්තය හා වනාන්තර යනාදී විවිධ ක්ෂේත්‍රයන් වෙත මුදල් ආයෝජනය කිරීම මගින් හරිත ආර්ථිකයක් උදාකර ගැනීමට කටයුතු කරයි.

වෙළෙඳපොළ බිඳවැටීම යන ඉතා ප්‍රකට ආර්ථික න්‍යාය මගින් ආර්ථිකය හරිතකරණය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය මතුකරයි. ආර්ථිකයක් විසින් ස්වභාවික සම්පත්, මානව සම්පත් සහ මිනිසා විසින් නිපදවන ලද සම්පත් භාවිතයෙන් විවිධ වූ භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය කරනු ලබයි. නිෂ්පාදකයින් සහ පාරිභෝගිකයින් පිළිවෙලින් නිෂ්පාදනයේ දී හෝ පරිභෝජනයේ දී ගනු ලබන තීරණ හුදෙක් ඔවුන්ට දරන්නට සිදුවන පෞද්ගලික පිරිවැය හෝ පෞද්ගලික ප්‍රතිලාභ මත පමණක් පදනම් වේ. සෑම නිෂ්පාදන හෝ පරිභෝජන ක්‍රියාවලියකදීම පෞද්ගලික පිරිවැය හෝ ප්‍රතිලාභ හැරුණු විට සමාජය මත පැටවෙන බාහිර පිරිවැය හා ප්‍රතිලාභ දැකිය හැක. මෙය 'බාහිරතා ගැටලුව' ලෙස හඳුන්වන අතර, එය එක් එක් පුද්ගලයන්

1 මෙහි අඩංගු දත්ත හා තොරතුරු සැපයීම වෙනුවෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, පරිසර හා ස්වභාවික සම්පත් අමාත්‍යාංශයට සිය කෘතඥතාවය පළකරයි.

සංඛ්‍යා සටහන
වි.ස. 5.1

කාර්මික විප්ලවයට පෙර සහ 2005 දී වායුගෝලයේ අඩංගු ප්‍රධාන හරිතාගාර වායු ප්‍රමාණ

	කාබන් ඩයොක්සයිඩ් (CO ₂)	මීතේන් (CH ₄)	නයිට්‍රස් ඔක්සයිඩ් (N ₂ O)
කාර්මික විප්ලවයට පෙර	280 ppm	715 ppb	270 ppb
2005	379 ppm	1,774 ppb	319 ppb

ppm - මිලියනයකට කොටස් ppb - බිලියනයකට කොටස් මූලය: පරිසර හා ස්වභාවික සම්පත් අමාත්‍යාංශය

සම්බන්ධයෙන් වඩා යෝග්‍ය යැයි සැලකෙන දෙය සහ සමස්ත සමාජය කෙරෙහි වඩා යෝග්‍ය යැයි සැලකෙන දෙය අතර, පරස්පරතාවක් නිර්මාණය කරයි. වෙළෙඳපොළ බිඳවැටීමට හේතුවන උක්ත පරස්පරතාව මගින් සෘණ බාහිරතාවයන්, දැරිය හැකි මට්ටමක අඩු පිරිවැයක පවතිනතාක් සහ එම සෘණ බාහිරතාවන් තමන්ම දරා ගැනීමට නිෂ්පාදකයන් සහ පාරිභෝගිකයන් එකඟවනතාක් ගැටලු මතු නොකරන බව පෙන්වා දේ (කෝස්, 1960)². කෙසේ වුවද, මෙම සාධක දෙක නොපවතින අවස්ථාවන්හිදී නිෂ්පාදනය සහ පරිභෝජනය ආශ්‍රිතව පැන නගින සෘණ බාහිරතා වෙළෙඳපොළ බිඳවැටීම සඳහා හේතුවන අතර, එය යථා තත්ත්වයට පත්කිරීම සඳහා අත්‍යවශ්‍යයෙන්ම ප්‍රතිපත්තිමය වෙනස්කම් ඇති කිරීමට සිදුවේ. මෙම වෙළෙඳපොළ බිඳවැටීමේ ප්‍රචණතාවය මගින් ආර්ථිකය හරිතකරණය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය මතු කරනු ලබයි.

හරිතකරණයේ අවශ්‍යතාවය

කාර්මික විප්ලවයෙන් පසු ආර්ථිකයේ විවිධ ක්ෂේත්‍රයන්ගේ, විශේෂයෙන්ම කාර්මික අංශයේ විකාශනයන් සමඟ, කර්මාන්ත අංශය මගින් කෙරෙන හරිතාගාර වායු විමෝචනය ඉහළයාම හේතුකොටගෙන පෘථිවියෙහි එතෙක් පැවැති වායුගෝලීය සමබරතාව බිඳ වැටී ඇත. 2005 වන විට, පරිසරයට මුදාහරින හරිතාගාර වායු ප්‍රමාණය කාර්මික විප්ලවයට පෙර මුදාහළ ප්‍රමාණයට වඩා සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගොස් ඇත (සංඛ්‍යා සටහන වි. ස. 5.1) තිරසාර නොවන සම්පත් භාවිතයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පෘථිවිය අභියෝගාත්මක තත්ත්වයකට මුහුණ පා ඇත.

හරිත කෘෂිකර්මාන්තය, කර්මාන්ත සහ බලශක්තිය

පරිසරයට වන මෙම බලපෑම් මගින් කෘෂිකර්මාන්තය, කර්මාන්ත සහ බලශක්තිය යන අංශ හරිතකරණය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය මතුකරයි. කෘෂිකර්මාන්තය හරිතකරණය මගින් දිළිඳුකම පිටුදැකීම සඳහා ආහාර සුරක්ෂිතතාව ඇතිකරමින් කෘෂි අවශ්‍යතා සැපයීම පිණිස තිරසාර ලෙස

වගා බිම් යොදා ගැනීම අවධාරණය කෙරේ. තිරසාර නොවන ඉඩම් භාවිතය නිසා පාංශු බාදනය, පාංශු පෝෂක පසෙන් ඉවත්වීම සහ පසේ ජල ධාරිතාව අඩුවීම ආදිය සිදුවන අතර එමගින් එලදාව අඩුවීම, කාර්තාර ඇතිවීම ඇතුළු අනෙකුත් සමාජ ආර්ථික ගැටලු ඇති කරයි. හරිත කර්මාන්ත මගින් පරිසරයේ තිරසාර බව රැකෙන අතර, රැකියා අවස්ථා ජනනයවීම සහ දිගුකාලීන ආර්ථික වර්ධනය වැනි බහු විධ ප්‍රතිලාභ අත්කරගත හැක. කර්මාන්තයන් ආශ්‍රිතව පැන නගින ප්‍රධාන ගැටළුවන්ගේ ප්‍රධාන වශයෙන් කර්මාන්තවලින් පිටවන අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය ඉහළයාම, විශේෂයෙන්ම ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය ඉහළයාම, සහ විද්‍යුත් සහ ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය ආදිය බැහැර කිරීමට අවශ්‍ය ඉඩම්වල හිඟකම සහ ඒවා දවා අළුකර දැමීමේ පිරිවැය ඉහළ අගයක් ගැනීමයි. කර්මාන්ත හරිතකරණය කිරීම සඳහා වැදගත්වන්නේ ප්‍රතිවක්‍රීකරණය ප්‍රචලිත කිරීම සහ රාජ්‍ය පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වය යටතේ පරිසර හිතකාමී තාක්ෂණික ක්‍රමෝපායයන් ප්‍රචලිත කිරීමයි. එම නිසා, ආයතන අතර සහජීවනය සහ අන්තර් සහසම්බන්ධතාවය ඇති කිරීම ද තිරසාර බව සහ ප්‍රතිලාභ අතර තුලනයක් පවත්වා ගැනීම තුළින් හරිත කර්මාන්ත ප්‍රවර්ධනය කිරීමෙහිලා රජයට විශාල කාර්යයභාරයක් පැවරේ. බලශක්ති උත්පාදනය සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් දැනට ෆොසිල ඉන්ධන භාවිතා කරන අතර එය මිහිතලය උණුසුම්වීම සහ අනෙකුත් අහිතකර දේශගුණ විපර්යාසයන්ට හේතු වී ඇත. එබැවින්, පරිසර හිතකාමී හරිත බලශක්ති ප්‍රභවයන් කෙරෙහි අප රට යොමුවිය යුතු අතර ජල විදුලිය, සුළංබලය සහ සූර්ය බලශක්තිය ආදී හරිත බලශක්ති ප්‍රභවයන් විදුලිය උත්පාදනය සඳහා යොදාගැනීමට අවශ්‍ය ආයෝජන සිදුකළ යුතුය.

හරිතකරණය සඳහා ලෝකයේ ඇති හැඹුරුව

ස්වභාවික සම්පත් සංරක්ෂණය සහ භානිකර කාලගුණ විපර්යාසයන් වළක්වා ගැනීම මුළු ලෝකයටම බලපාන හෙයින්, ඒ සම්බන්ධයෙන් සියළුම ජාතීන් එක්ව ලෝක සමුළුවලදී සාකච්ඡාකර එකඟතාවයකට

2 1960 දී "Law of Economics" සඟරාවේ පළවූ Ronald Coase විසින් රචිත "The Problem of Social Cost" නැමැති පර්යේෂණ පත්‍රිකාව ප්‍රකට ආර්ථික න්‍යායක් වූ කෝස් න්‍යාය (Coase Theorem) බිහිවීමට හේතු විය.

පැමිණීම අවශ්‍ය වේ. කාලගුණ විපර්යාසයෙහි අනිටු වීපාක පිළිබඳ අවධානය යොමුකරමින් එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය 1992 දී කාලගුණ විපර්යාසය පිළිබඳ ගිවිසුම් රාමුවක් ස්ථාපිත කරන ලදී. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 1997 දී කියෝතෝ ප්‍රඥප්තිය බලාත්මක කළ අතර එමගින් කාර්මික රටවල හරිතාගාර වායු විමෝචනය සියයට 5.2 කින් පහත හෙලීම සහ එම අහිතකර වායු නිපදවීම අඩු කිරීම සඳහා කාබන් වෙළෙඳාම ආරම්භ කෙරිණ. කෙසේ වුවද, 2009 දෙසැම්බරයේ ඩෙන්මාර්කයේ කෝපන්හේගන් නගරයේ පවත්වන ලද කාලගුණ සමුළුව අසාර්ථකවීමත් සමගම දේශීය සහ ජාත්‍යන්තර වශයෙන් පරිසර විනාශය පිළිබඳ ලෝකය මුහුණ දුන් මෙම පරිසර ගැටලුවලට විසඳුම් සෙවීමට ගත් උත්සාහයන් අසාර්ථක වී ඇත. නිෂ්පාදකයින් හෝ පාරිභෝගිකයන් තමන්ගේ නිෂ්පාදන හෝ පරිභෝජනය හරිතකරණය කිරීමට තමන් විසින්ම මූලික පියවර ගැනීම සිදු නොකරන බැවින්, මේ සඳහා රාජ්‍ය මැදිහත්වීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. මෙයට හේතු වනුයේ පර්යේෂණ හා සංවර්ධන වියදම් අධික වීම නිසා හරිතකරණය සඳහා ඔවුන් දැරිය යුතු වෙළෙඳපොළ ශාස්ත්‍ර ඉහළ අගයක් ගැනීමයි.

ලංකාවේ හරිතකරණ ප්‍රයත්න

රටක ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් හරිතකරණය කිරීමෙහිලා එම රටේ රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික අංශයේ සහ ජනතාවගේ සහාය අත්‍යවශ්‍ය වේ. එබැවින් ශ්‍රී ලංකාව තුළ හරිත

ආර්ථික සංකල්පය ප්‍රවලිත කිරීම මගින් ආර්ථික කටයුතුවල තිරසාර සංවර්ධනයක් ඇතිකර ගැනීම සඳහා පහත සඳහන් කටයුතු ආරම්භ කර ඇත.

- (1) 2009 දී හරිත ආර්ථිකය ප්‍රවලිත කිරීම සඳහා තිරසාර සංවර්ධනයක් සඳහා වන ජාතික සභාව පිහිටුවීම.
- (2) 2009 දී හරිත ලංකා වැඩසටහන ආරම්භ කිරීම. මෙය අමාත්‍යාංශ 36 ක් ද, රාජ්‍ය ආයතන 70 ක් ද මගින් 2009 - 2016 කාලය සඳහා පාරිසරිකව වඩාත් සංවේදී ප්‍රදේශ 10 ක් ආවරණය වන පරිදි සකස් කර ඇත.
- (3) මැදහත් පාරිසරික ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස ඉතා පුළුල්ව භාවිතා කෙරෙන වෙලදපොළ මූලික කරගත් උපකරණයක් වන පරිසර සංරක්ෂණ බද්ද 2008 දී ලංකාවට හඳුන්වා දීම.
- (4) කාලගුණ විපර්යාසවලට මූලිකවම හේතුවන සාධක මැඩලීමේ අරමුණින් 2008 දී පරිසර හා ස්වභාවික සම්පත් අමාත්‍යාංශය යටතේ කාලගුණ විපර්යාස ලේකම් කාර්යාලයක් සහ කාබන් අරමුදලක් ස්ථාපිත කිරීම.
- (5) මෙමගින් රටපුරා පරිසර හිතකාමී නිෂ්පාදන සහ පරිභෝජනය ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ අරමුණින් 2005 දී ජාතික පරිසර හිතකාමී නිෂ්පාදන ප්‍රතිපත්තියක් හඳුන්වාදීම.

සභාවක් ස්ථාපිත කළ අතර, එය සාකච්ඡා ප්‍රවේශයකින් යුත් සංවර්ධන සැලසුම් සහ තීරණ ගැනීම සඳහා දායක වේ. පරිසර හා ස්වභාවික සම්පත් අමාත්‍යාංශය හරිත ලංකා වැඩසටහන ආරම්භ කළ අතර, එමගින් වායුගෝලය, ශබ්ද සහ සත්ත්ව විශේෂයන්, කාලගුණ විපර්යාස, වෙරළබඩ ප්‍රදේශ ආදිය ආවරණය කරයි. 'පරිසරයට හානි කරන්නා එහි පිරිවැය දැරිය යුතුය' යන සංකල්පය යටතේ සෑම අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලැබී ඇති අතර, එමගින් පරිභෝජනය අඩුකිරීම සහ අපද්‍රව්‍ය ප්‍රතිචක්‍රීකරණය සහ නැවත භාවිතයේ වැදගත්කම අවධාරණය කරයි.

පරිසර ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රධාන නියාමන ආයතනය වන මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය, හම්බන්තොට සහ උතුරු පළාත් සංවර්ධන වැඩසටහන් ඇතුළු විවිධ ව්‍යාපෘති සඳහා පාරිසරික තත්ත්ව ඇගයීම් සිදුකරන ලදී. මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ මෙහෙවර රටපුරා ව්‍යාප්ත කිරීමේ අවශ්‍යතාව හඳුනාගනිමින් 2002 දී ආරම්භ කළ පාරිසරික ප්‍රාදේශීයකරණ වැඩපිළිවෙළ යටතේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාල 8 ද, දිස්ත්‍රික් කාර්යාල 7 ද, 2009 දී ස්ථාපිත කරන ලදී. පාරිසරික කටයුතු ප්‍රාදේශීයකරණය කිරීමට මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් ආරම්භ කළ ක්‍රියාමාර්ග රටපුරා ස්වභාවික සම්පත් සංරක්ෂණය සහ සංවර්ධනය සඳහා ගත් වැදගත් පියවරකි.